

Slivniški pogledi

| januar 2019 | letnik 5 | številka 48 |

OBČINA
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podkrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

- 3 Uvodnik
- 4 Intervju

France Kotnik

- 7 Iz občinske hiše
- 8 Fotoreportaža
- 10 Izpostavljam
- 11 Obveščamo
- 12 Aktualno
- 14 Gospodarstvo
- 17 Ljudje med nami

Maja Vidrih

- 18 Utrip
- 19 Dogaja se

- 23 Dediščina
- 24 Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz
Hruškarje

- 26 Naša društva
**Rekreacijsko društvo
Cerknica**

- 28 Kultura in kulturniki
- 33 Stare slike
- 34 Šport

Matej Mugerli

- 36 Mladi mladim
- 38 Ideja za izlet
- 39 Notranjski regijski park
- 40 Komunala Cerknica
- 41 EnSvet Cerknica svetuje
- 42 Razgibajmo možgane
- 44 Napovednik

Slivniški pogledi – glasilo Občine Cerknica

Izdaja: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica.

Fotografija na naslovnici: 43. božično-novoletni koncert Godbe Cerknica, Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerknica.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerknica. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerknica in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4.050 izvodov

ISSN: 2386-0197

✉ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Novo leto, stare in nove mirne poti

📷 Ljubo Vukelič

Minilo je še eno leto; za Slivniške poglede, ki bodo junija praznovali pet let, prenovljeno v obliki in nekaterih ustvarjalcih. Nova urednica, dve novi članici uredniškega odbora, nova tiskarna in nova podoba. Poročevalci smo se ustavljali ob zanimivih zgodbah, ki smo jih želeli objektivno predstaviti. Sledili smo aktualnim dogodkom in jih prepletli s tistimi, ki so v našem okolju stalnica, predstavljali ljudi, ki v naši občini puščajo sledi, iskali stare slike in stare zgodbe ... In to so naši cilji tudi v tem letu: da smo informativni, pošteni, objektivni in pozitivni, predvsem pa zanimivi.

1. januarja nismo začeli le novega koledarskega leta, ta dan je tudi svetovni dan miru. Ob novem letu si najpogosteje voščimo zdravja in sreče, ob praznikih pa miru in veselja. Kaj pa pravzaprav sploh je mir? Za nekoga je lahko stanje brez vojne, spopadov, za drugega dogovor o končanju vojne, za tretjega stanje brez preprirov, sporov med ljudmi, za četrtega stanje brez hrupa, ropota, za petega stanje notranje ubranosti, urejenosti ... Dojemanje miru je zagotovo odvisno od človekove življenjske poti in vsak človek ga dojame drugače, a vsebina mnogih zgodovinskih knjig se lahko sklene v povedi, da je vojna ena najzvestejših spremljevalk človeštva. In kljub temu da nihče ne more

zanikati krutosti vojn in da različni mediji poskušajo dati občutek, da je današnja družba visoko demokratična, prav v tem trenutku na različnih delih sveta potekajo oboroženi spopadi, ki življenje jemljejo tako vojakom kot civilistom. Tako voščiti miru v letu, ki prihaja, ni tako nesamoumevno. Četudi so naše življenjske zgodbe različne – črne, bele, črno-bele, mavrične, sončne ... takšne, kot jih dojemamo in dojamemo –, menim, da je prav, da se veselimo in težimo k miru – v vseh pogledih. Želim ga tudi v letu 2019. Naj bo prijazno do vseh in vsega in od vseh, pa seveda srečno in zdravo.

V tokratni številki poleg opisov različnih dogodkov, ki so se odvijali v občini, ne manjkajo tudi druge stalne rubrike; v predstavitvi kraja se med drugim lahko poučite o tem, zakaj nekateri vas v višjih delih naše občine imenujejo Hruškarje, nekateri pa Hruškarji, preberete lahko, zakaj moramo ohranjati kulturno dediščino, predstavljamo vam svetovno popotnico, domačinko z Lipsenja, Majo Vidrih, ki trenutno živi na Kitajskem. Tudi športniki boste imeli veliko dela: v svoje vrste vas vabi cerkniško rekreacijsko društvo, ki opisuje pozitiven pomen gibanja na človekov um in telo, Miha Jernejčič se je pogovarjal s profesionalnim kolesarjem Matejem Mugerlijem, dajemo pa tudi nekaj namigov za zimske radosti. Ne manjkajo tudi namigi za (kulturne) dogodke v in izven kulturnega doma, seveda pa tudi ne nagradna križanka in stare slike. Vsebinska je torej pestra in tem za branje vam nekaj časa ne bo zmanjkalo. Naj vas pri branju nič ne zmoti; naj bo mirno in sproščeno – kot leto 2019.

Polona Otoničar Pajk

France Kotnik (Kotni) z Laz

Letnik 1934. Velik ljubitelj čebel. Njegova hiša je poleti obdana s cvetjem. V starem sadovnjaku, polnem avtohtonih sadnih vrst, še vedno stoji »pajštaba«, sušilnica za sadje.

Zakaj so Otočani Lažanom rekli »jerhovci«?

Z Otočani smo bili prijatelji. Morda so nam tako rekli zato, ker so imeli vsi hlače iz jerhovine. Porokov stari oče, od naše mame oče, je rekel: »Ko sem trganje (revmatizem) preganjal, sem glih ene jerhaste hlače raztrgal.« Na Lazah so sejali dosti lanu in iz njega naredili platno, je bilo jerhovo. Iz platna so izdelovali oblačila.

Vaš stari oče je imel brata Pavla, ki je bil hud »raušic«.

Na Lazah je bil skoraj pri vsaki hiši raušic. Za Pavla so rekli, da ni nikoli zas-tonj streljal. On je bil ta starejši, bil je grbast, stari oče je bil mlajši, je šel k vojakom na fronto. Pavel je bil pa doma in so rekli, da je pozimi toliko časa hodil okoli, da je kuno ustrelil, domov prinesel in jo odrl. Drugi dan jo je peš odnesel v Ribnico prodat, do tam je bilo enih 40 kilometrov. Tam so bili kožarji, so se ukvarjali s tem. Dobil je pol ruzaka koruze, spotoma se je ustavil v Žerovnici, da so jo zmleli v mlinu. Grajski čuvaj ga je v Javorniku leta 1879 zanalašč ustrelil. Pavla ni bilo 14 dni domov. Našel ga je eden z Jezera, ki je hodil tesat in je prišel nanj. Čuvaj ni nikoli priznal, da ga je. Pavletovi sestri se je sanjalo, ji je prišel povedat: »Pod škalo ležim.« In točno tam, kjer se ji je sanjalo, da je, je bil.

Cerkev sv. Brikcija je ostala med prvo svetovno vojno brez zvonov.

V stari Avstriji so pobrali zvonova za vojsko. Teta in njen mož, ki je bil logar, sta stanovala v stari hiši v Javorniku. Imel je zveze s Trnjem pri Pivki, kjer so zamenjevali zvonove; vas je bila takrat, okrog leta 1920, že na italijanski strani. Tam je bil en zvon, ki so ga prešvercali čez mejo in sem dali. Morali so vedeti, da ko bo zazvonilo, da bo nekaj narobe. Carina je bila pri Varhu. So takoj prišli. Tisti zvon so morali

Poznavalec starih sadnih vrst

sneti, z enimi kravami so ga prišli iskat. No, kaj je bilo polej? Še enkrat so ga morali plačati. Lahko bi imeli dva fina zvona, kolikor jih je koštalo. Več Lažanov je bilo potem zaprtih, med njimi tudi moj oče.

»Ni bilo norme, toliko sem moral narediti kartonov, kolikor jih je prišlo s tekočega traku.«

Čez jugoslovansko-italijansko mejo, ki je potekala po Javornikih, so »švercali« vse mogoče, tudi saharin.

Hren je imel trgovino s kolesi v Cerknici, tam, kjer je zdaj tržnica. Prodajali so nova kolesa, so jih tudi popravljali. Imel je dva pomočnika. Caharin je bil takrat cenjeno sladilo. Na Uncu je bila meja. Je bilo tvegano, če ni bilo podplačano. Hrenovega pomočnika so dobili na meji s caharinom. Na Rakeku je bilo sodišče, orožniška postaja. So Hrena vabili na zaslišanje. Kaj

je naredil? Zvečer je eno žensko kolo vzel v trgovini pa ga tistemu komandirju dal na postaji. »Kaj je gospod Hren?« »Ja, tako je, da je treba malo reklame narediti.« V enakih paklcah je bil caharin kot moka. Domenila sta se za menjavo caharina za pakelce moke. Menjavo sta naredila kar čez okno. Sodnik na sodišču vpraša potem Hrena: »Vašega pomočnika so dobili s caharinom.« Hren: »To pa ne bo držalo. Prinesite en nož pa en pakelc.« Pa se je moka sesula ven. Spogledali so se pa so šli, ker so vedeli, kaj se dela.

Kako je bilo pa s šolo med vojno?

V šolo sem začel hoditi takrat, ko je bil jezerski most že zminiran. To je bilo ob razpadu stare Jugoslavije leta 1940. Ostali so samo nosilci, na sredini je bilo udrto. Ostal je tramiček, je bilo nevarno iti čez. Mama me je peljala v šolo pa so me jezerski otroci s čolnom prepeljali čez. Z Laz je bilo treba otroke pripeljati in odpeljati. Nekaj razredov je bilo dopoldne, nekaj pa popoldne. To je trajalo približno pol leta, potem so učitelja v internacijo vzeli, na Rab leta 1942. Bil

je primorski Slovenec, ki je ušel izpod terorja sem. Simpatiziral je s partizani, obsojen je bil na 32 let zapora. Vsi otroci, če so hoteli malico, so se morali vpisati v eno fašistično organizacijo. Naša mama pa ni pustila. Ni marala Italijanov, saj so ji ubili očeta v prvi svetovni vojni. Ena ženska z Jezera je kuhala, še sedaj mi diši. Jaz sem imel malo kruha in kakšno suho hruško. Molili smo: »Daj, gospod, nam in hrani, ki jo sedaj zaužijemo, svoj blagoslov, da bomo zrasli telesno močni in pošteni v duhu. Blagoslovi, gospod, tudi duceja, ki skrbi za nas, naše starše in vse one, ki nam delajo dobro. Mi te prosimo, gospod. Amen.«

Otroci ste med vojno počeli nevarne reči, predvsem takrat, ko ste pasli živino.

Je ni bilo italijanske bombe, da je ne bi razdrli. Bil sem star deset let, druga dva sta bila tri leta starij. Pri Teličavih je bil Ivan Cibkov iz Dolenje vasi, pa Tone Žagar iz Prezida pri T'Dolejnih. Ta je vse vedel, je pokazal, kako se bomba razstavi. Dopoldne smo krave pasli proti Otoku, popoldne pa v drugo stran. Bombo smo razdrli, enkrat pa bum, Žagarja je zadelo v stegno. Pri Teliču v Starem trgu je bila partizanska bolnica, tako da so ga tja peljali. Tam ni bilo ničesar za jesti. Prišel je nazaj na Laze, tukaj je imel vsaj hrano.

Krave so se pasle od sv. Jurija, od aprila meseca pa do začetka julija. Potem ko je bilo v jezeru pokošeno, smo jih pa dol prignali. Enkrat, ko sem pasel sam tam, kjer je bilo potem mrhovišče pri Otoku, ene deset glav živine je bilo, prilaufa junec, ki se mu po navadi ni nič dalo. Za njim pa ogromen medved. Zakričal sem: »Boš šel!« Se je pa na zadnje noge postavil. No, do takrat medveda še nisem videl, tudi nisem vedel, da medved pleza po drevju. Od takrat naprej sem pasel tako, da sem v vsak varžet dal italijansko bombo pa s tistimi bombami pasel. No, kaj bi bilo? Včasih smo tudi bombe metali iz zaklona. Če bi jo tako vrgel, bi me ubilo, medvedu pa ne bi bilo nič. Kako bo otrok enajst let star bombo zarinil? Enkrat je bilo pa glih tako. Eno popoldne smo pasli, potem so se krave nabile v studencu. Ena telica je ostala, no,

sem imel eno bombo, sem rekel, da jo bom zarinil, pa bo ribe pobilo. Bombo bi moral obtežiti, je bila lahka, je pa na vrhu počilo. Tista telica je pa tako skočila. Od moje mame bratranec, Tišlarjev, jugoslovansko bombo so našli, ne vem, ali so jo hoteli razdreti ali ne, tega fanta je ubilo, enemu je nogo odbilo. Smo imeli srečo in ne pamet.

Krave ste pasli tudi v Otoških dolinah.

Je bila fina paša, ampak osem kilometrov daleč. V kavernah so bili patroni od težkih mitraljezov, od Italijanov. Ta, ki je bil pri T'Dolejnih, je imel že karbidarico. Krave so se takoj napasle. Ko smo prišli ven, krav ni bilo več. Direktno so šle domov še pred poldnam. Imel sem bel rekelček, bil je praznik, bil je ves umazan od tistih keten. Popoldne smo streljali s puškami. Potem je šla mama k Vragovim na Jezero, tam so se shajali partizani, in rekla: »Poberte orožje tem mulcam, si bodo še kaj naredili.« Ja, streljali smo s ta pravimi puškami. Nabasali smo lubje v cev, da ni tako počilo. Enkrat mi je eno puško razneslo, sem jo dal v zemljo.

Vojaki so bili lačni in so vaščanom jemali živež.

Ko so prišli Nemci, bila je ofenziva, ena postojanka je bila v Grahovem, ena pa v Pudobu. Eno popoldne je mama obrezovala repo, pa pride oficir z lepim konjem pa še eden je bil z njim. Pa je

kar po hlevih hodil. Imeli smo zelo lepega prašiča, težak nekaj čez dvesto kil. Ga je zaklal, so ga morali pomagati naložiti. Čudno je bilo pa že prec takrat: dali so ga na voz in pokrili s slamo. Oficir je naredil potrdilo. Za žig je dal pod papir kovanec za pet mark, pa je s svinčnikom podrgnil, da se je pokazal orel. Mami je rekel, da naj s potrdilom pride v postojanko v Grahovo, da bodo plačali. Sam je sicer prišel iz pudobske postojanke. Potem je šla mama res tja. Modicova iz Grahovega je znala malo po nemško in je šla vprašat. Pride nazaj: »Bežite, da vas ne bodo zaprli, saj pravijo, da se iz njih norca delate.« Pa smo se pod nosom obrisali. Ena prasica je bila pa breja. Potem je rekla mama, da ko bomo pujske oddali, jo bomo pa malo poredili in jo zaklali. Prasica je povrgla en teden prezgodaj, nihče ni šel gledat, mladičke je pomorila, zneseni so bili na kup. Ko smo jo poredili, smo jo zaklali. K Teličevim smo dali sušiti meso. Kaj je bilo? So pa grški vojaki prišli in na velbu videli meso. Pri fabjonu so eno žaganco odtrgali in vse, do enega kosa, pojedli.

So v vas prišli tudi četniki?

Tudi četniki so šli ene dvakrat skozi. Prišli so z Dolenjske in šli na Primorsko. Mama naša zaradi četnikov tudi beatlesov ni preveč marala. In je bil eden, ki je hotel »košulje, gače ...«. Šel je kar v spalnico in vse razmetal. Ker ni ničesar dobil,

France Kotnik čebelari že od enajstega leta.

je vzela mami rinko s prsta. Stoji zunaj, mama so jokali, da naj da rinko nazaj. Je postavil pa kar mitraljez pred vrata.

Prišli so tudi Grki, ki so bili v sestavi nemške vojske, je bil en bataljon. Bili so pod nemško komando, oficir je bil Nемеc. Hoteli so: masti, špeha. Je mama rekla: »Nimamo.« Na gnoju je videl ščetine od prašiča. Potem ni bilo izgovorov, mu je bilo treba dati, kar je zahteval. Enkrat, bil je že razpad, je prišel oficir, pa da bi jim šel oče pot kazat. Moj oče pa: »Pa kakšna vojska pa ste. Saj imate landkarto.« Glih toliko, da ga niso ustrelili.

Ste vnet čebelar.

Ja, pri nas jih je imel že prej omenjeni Pavel. Leta 1945, takrat je bila taka fina letina, so imeli Živči čebele in sta bila dva roja na našem vrtu. Potem mi je oče dal najprej enega. Jeršin z Otoka, tisti, ki je bil potem v Grahovem, mi je dal satnico. Rad bi se včlanil v čebelarско društvo, toda me niso sprejeli, ker se oče ni hotel vpisati v zadrugo. Je bilo vse povezano. Sem naredil en panjček na šest satov, bilo je leto 1949 in sem moral iti v brigado sekat en mesec gori v Javornik. Glih en roj sem dobil. Čez 14 dni so nas spustili dol. Najprej sem šel pogledat k čebelam. Je bilo že vse narejeno. Ga ni danes takega avta, ki bi ga bil tako vesel, kot sem bil tistih čebel. Ko sem bil pri vojaki, najprej, ko sem prišel na dopust, sem šel čebele pogledat. Ko sem prišel iz Nemčije, sem šel tudi najprej čebele pogledat. Pa je bila mama užaljena, ker nisem šel v štalo. Sedaj imam dvajset panjev čebel.

» Ga ni danes takega avta, ki bi ga bil tako vesel, kot sem bil tistih čebel.«

Ste delali v Nemčiji?

Najprej sem bil v eni kovinski fabriki v Kölnu, potem pa v Düsseldorfu v steklarni. Velika fabrika, bilo je 5000 zaposlenih. Tisti človek, lastnik, je začel z napravico, s peskom, na katerem se jajca kuhajo. S tistim se je polatil in je potem tako napredoval. Še nikoli nisem delal tako, kot sem tam. Ni bilo

Posebej živo se spominja obdobja med drugo svetovno vojno.

norme, toliko sem moral narediti kartonov, kolikor jih je prišlo s tekočega traku. Izmenovodja me je moral zamerjati, da sem lahko nekaj pojedel; kakšen košček kruha pa malo marmelade. Ni bilo časa. Tja sem šel leta 1962, decembra, skupaj z bratom od Porokove mame, sva bila skupaj tam doli. 1969 sem bil v livarni v Markovcu, potem sem bil 22 let v Kovinski.

Na vrtu imate »pajštabo«, sušilnico za sadje. Kaj vse ste sušili v njej?

Enkrat je bilo toliko orehov, da so jih dvajset mernikov posušili. Sušili so hruške: osenice, kravanjce, medvike. Osenice pa kravanjce imam še. Čebele so imele včasih pašo, včasih pa ne. So hodile na hruške. Jabolka stare sorte: štulcev ni več, to so podolgovati, pa suhi, sladki, dolgo stojijo. Rastli so ob njivah. Potem so: ta sladke, pisanci, kraška, štejni, careviči, zlata zarja, trdokušniki. So bili tudi eni pisanci, smo jim rekli ta drobni pisanci, je rasel pri štirni. Ko smo jo razbili, smo ga morali pa posekati. So bili polno drobnejši od teh, so pa zelo dolgo stali. Od sliv pa kratke pa dolge. Slivce ta drobne, ta bele slive. Enkrat se je v enem letu posušilo štirinajst dreves. Kar je starih sort, vsako leto kakšna izgine. Boste pečena jabolka?

Frišna jabolka danes v ror, samo dolgo jih je treba pustiti, prav debela ne smejo biti, to je ena stara sorta, ta sladka smo jim rekli.

Včasih je bilo v jezeru zelo veliko rib.

Sedaj proti prej jih ni nič. Včasih, ko je jezero presahnilo, je bilo v Cemunu, v luknji, toliko rib, da so morali iti po ribe z vozom, ki je za gnoj voziti, da so jih naložili. Ko so jih pripeljali domov, so jih dali v svinjski kotel in jih skuhali. Dali so jih v lesene sode in jih potem imeli za prašiče futrat. Prašiči so to radi jedli, bili so kleni, ščuke ...

Cerkniško jezero se je že nekajkrat znašlo v pogubnih načrtih.

Kaj je bilo že vse v načrtu? Da bodo od Otoka na žerunsko cerkev jez naredili, pa ljudem vso zemljo pobrali. Norci. Zapornico so naredili. Je bil tak naval vode, da je bilo zapornico zvalo, da so jo morali razstreliti. Ampak, kaj čem povedati? Samo en mesec je voda stala, trava je bila zrasla pa kislja, da se še krave niso hotele pasti. Okrog leta 1964 so dve leti s topovi streljali na Cerkniško jezero s postojnske strani. Jezero je bilo poligon. Pobili so tudi krave.

Na stenah imate fotografije, slike ... imate lepe rože. Poleti na vaših okenskih policah cvetijo pelargonije.

Ja, to imam rad, to je moje veselje. Tu je fotografija Andreje Peklaj, slika Ludvika Šraja. Na trgu v Ljubljani sem kupil več slik, liste, okvir sem potem naredil. Vijolice so v kuhinji, ciklame imam v veži, ker je bolj hladno. Vsaka roža potrebuje svoj prostor.

Strani ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Cerknica odeta v rumeno in vijolično

V Cerknici so 7. decembra z dogodkom pred Kulturnim domom Cerknica, pri katerem so sodelovali župan **Marko Rupar**, otroci iz šol in vrtca ter uporabniki cerkniške enote varstveno-delovnega centra, naznanili prižig prazničnih lučk. Cerknica je v decembru sijala v rumeni in vijolični svetlobi. Koncept okrasitve je osnovan z mislijo na lokalno okolje in avtohtone elemente. Tako novi okraski, napeči čez Partizansko cesto, predstavljajo gladino jezera in lokvanjev cvet. **Tamara Klepac Sterle** iz cerkniške občinske uprave pravi, da bodo tudi v prihodnjih letih okrasitev Cerknice v prednovoletnem času še nadgrajevali in zasledovali načrtano podobo, ki je tudi med občani in občan-kami naletela na pozitivne odzive. ■

Brezplačen koncert in darilca za otroke

V soboto, 15. decembra, je v središču Cerknice, pred kulturnim domom, potekal božični sejem. Na stojnicah so se predstavili številni ponudniki, ki so obiskovalcem ponujali sladke dobrote, izdelke domače obrti, okraske, pletenine in še bi lahko naštevali. Za dobro vzdušje sta poskrbeli glasbeni skupini Katalena in Počeni škafi. Otroke so obiskali tudi trije dobri možje. Ker je Splošna uredba Evropske unije o varstvu podatkov (GDPR) omejila razpolaganje z osebnimi podatki, organizatorji in Občina Cerknica letos otrok niso mogli povabiti z vabili, so jim pa Božiček, Miklavž in Dedek mraz darilca predali kar na božičnem sejmu. Je pa Občina Cerknica svoje občanke in občane kot vsako leto obdarila z brezplačnim vstopom na Božično-novoletni koncert Godbe Cerknica. ■

Svetniki prvič za skupno mizo

V sejni sobi Občine Cerknica je v četrtek, 13. decembra, potekala konstitutivna seja občinskega sveta. Novoizvoljeni svetniki so tako prvič v tem mandatnem obdobju sedli za skupno mizo. Interese občank in občanov bodo zastopali: **Domen Petan, Vesna Turšič, Gregor Pokleka, Miloš Pohole, Ladislava Klančar, Bogdan Zevnik, Iva Dimic, Drago Baraga, Miha Modic, Luka Kočevar, Luka Svet, Vincenc Steržaj, Alojz Puntar, Janez Ožbolt, Marko Kranjc, Vladimira Mulc, Janez Klučar, Silva Šivec** in **Boštjan Kovač**. Na čelu občine pa ostaja župan **Marko Rupar**, ki je v pozdravnem nagovoru svetnike pozval k sodelovanju in zasledovanju skupnih ciljev. Svetniki in svetnice se bodo na naslednji seji sestali že v začetku januarja, ko bodo imenovali člane v posamezne odbore. ■

Prometna ureditev okolice šole

Občina Cerknica bo v sklopu Celostne prometne strategije prometno uredila okolico cerkniške osnovne šole. V času poletnih počitnic bodo na Kovačevi ulici, od Vidma do Ceste 4. maja, mimo glavnega vhoda v šolo, rekonstruirali cestišče. **Samo Mlinar** s cerkniške občinske uprave pojasni, da bo rekonstrukcija vključevala namestitvev hitrostnih ovir, izgradnjo hodnika za pešce, kolesarske steze in bočnih parkirišč. Parkirišča ob Notranjski cesti bodo ukinjena. »Namesto parkirnih prostorov bomo ob Notranjski cesti uredili postajališče za avtobus, tudi s prihodnjo navezavo na P + R parkirišče,« pojasni Mlinar in doda, da bo z Notranjske ceste do šole urejen tudi nov dovoz z manjšim rondojem. Obnovljena bo tudi kolesarnica. Dela, v skupni vrednosti 240.000 evrov (od tega bo nekaj več kot 78.300 evrov namenilo Ministrstvo za infrastrukturo), bodo končana do začetka novega šolskega leta. ■

December v Cerknici

Tudi letošnje decembrsko dogajanje je v občini Cerknica postreglo z obilo dogodki in prireditvami. Osrednji progam je potekal pod okriljem Kulturnega doma Cerknica, izvedbo pa sta omogočila Občina Cerknica in Notranjski regijski park, kar pa ne pomeni, da se ni vrsta dogodkov v organizaciji različnih društev odvila tudi v ostalih krajih občine. Nekaj utrinkov prazničnega decembra je ujel fotograf **Ljubo Vukelič**.

Praznično okrašena Cerknica

Omar Naber in Oto Pesner: Trip to Las Vegas

Krašenje jelke pred Kulturnim domom Cerknica

Trije dobri možje na obisku

Koncert Ansambla Jelen Lepa moja Notranjska

Koncert Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica

Župan Marko Rupar na druženju pred kulturnim domom

43. božično-novoletni koncert Godbe Cerknica

Hamo z Big bandom Cerknica

Luč miru na občinsko upravo vsako leto prinesejo cerkniški skavti.

S petjem v novo leto

Lesene konstrukcije
3D izris načrta
CNC razrez lesa

MGing

Nadstreški
Lesene terase in fasade
Krovstvo, kleparstvo in tesarstvo

Ravne in zelene strehe
Hidroizolacije

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

My Green L roof

MGing d.o.o.
podružnica Notranjska

Aine
LEPOTNI ATELJE
M: 040 501 145

Dobrodošli v naših modernih, intimnih prostorih prenovljene bivše Galerije Urh (Cesta 4. maja 75).

**Praznični
20 % popust na:**

- obrazne nege
- kozmetiko Dermalogica®
- Aquapeel tretma

Velja do 15. 1. 2019.

Hvala letu 2018, da nam je dalo dragocenih izkušenj, da smo poželi nove uspehe ter zapisali lepe spomine. Prihajajoče leto bomo z veseljem bogatili skupaj z Vami.

Tina, Olgi in Leja

Avtorica: **Ksenija Preželj**

Grahovski gasilci z donacijo do nove opreme

Za boljši jutri je naslov novoletne akcije, s katero Zavarovalnica Triglav že peto leto podpira preventivne projekte po vsej Sloveniji. Postojnska območna enota je letos podprla prostovoljni gasilski društvi iz Podgraj in Grahovega.

S tem želijo pomagati približno 2.000 prebivalcem, za varnost katerih skrbijo gasilci obeh društev. »V Zavarovalnici Triglav v luči ustvarjanja varnejše prihodnosti za vse generacije podpiramo projekte, ki imajo dolgoročni učinek in pripomorejo k izboljšanju življenja v lokalnih skupnostih,« je ob predaji povedal **Jože Celin**, direktor Območne enote Postojna. Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Podgraj bo sredstva porabila za gradnjo garaže ob gasilskem domu, grahovski gasilci pa bodo donacijo, v višini 2.000 evrov, namenili nakupu nove zaščitne opreme.

Po besedah predsednice PGD Grahovo **Mojce Intihar** je velik del stare opreme že dotrajan, gasilci pa pri opravljanju svojega dela nujno potrebujejo ustrezno zaščitno opremo, saj so izpostavljeni ognju, dimu in drugim nevarnim snovem.

Donacija Zavarovalnice Triglav pa je še en dokaz, da PGD Grahovo pomembno deluje v lokalnem okolju. Zlasti je poslanstvo njegovih članov vključevanje mladih v gasilske vrste. K temu pripomore ravno Mojca Intihar, ki je predsednica PGD Grahovo, višja gasilka in mentorica mladine z opravljenim specialnim tečajem. Pod okriljem društva že celo desetletje organizira primerno okolje za pionirje v starosti od šest do enajst let, kar dokazujejo tudi številni uspehi. V društvo so vključeni tako dečki kot deklice, ki so zelo motivirani in z velikim zanimanjem ter veseljem prihajajo v gasilski dom.

»Zanima jih vse,« pravi predsednica, »gasilska oprema, vozila, osebna zaščitna sredstva.« Udeležujejo se predavanja, vaj in tekmovanj. »Za njih je vse to novo in potrebneje je precej napora, da se uskladimo,« priznava. Posredno

© arhiv Zavarovalnice Triglav

so mladi vključeni v vsa dogajanja znotraj društva in imajo možnosti, da prisluhnejo pripovedovanju starejših gasilcev ter si ogledajo številne aktivnosti. S tem dobijo vpogled v delo posameznih skupin gasilcev ter tako sodelujejo z različnimi generacijami. Posebnost zadnjih let je tudi nekajdnevno bivanje na Rogli, lani pa so mladi z društvom odšli tudi na morje. Ob koncu leta najmlajše člane in članice preseneti tudi Božiček, za krajanje pa pripravijo družinje s slovesnim prižigom novoletnih lučk na smreki pred gasilnim domom.

Delo mentorice pionirjev je zahtevno in odgovorno. Zahteva tudi svoj čas. S ponosom pove, da jo mentorstvo veseli, jo bogati, s tem pa prispeva tudi k razvoju društva. Številni pionirji, ki jim je bila mentorica, so namreč danes že operativni člani. Delo s pionirji društvu omogoča, da v domačem okolju vzgoji in usposobi gasilce, ki jih potrebujemo vsak dan. Za svoje mentorsko delo z mladino je skupaj s somentorjem **Nejcem Gornikom** letos prejela tudi občinsko priznanje.

© arhiv Zavarovalnice Triglav

© Ljubo Vukelič

Avtorica: **Irena Svet** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Zdravje kot vrednota

V Zdravstveno-vzgojnem centru (ZVC) Cerknica bomo z januarjem začeli izvajati različne preventivne programe oz. delavnice za odrasle s svetovanjem za ohranitev in krepitev zdravja ter preprečevanje srčno-žilnih in drugih kroničnih bolezni.

Verjetno se sprašujete, zakaj posamezniki sploh potrebujemo svetovanje za zdravje, dokler imamo občutek, da smo zdravi, da nas v vsakodnevni naglici tako na delovnem mestu kot doma za zdaj nič ne ovira pri opravljanju dejavnosti – ne glede nato, da imamo mogoče od deset do petnajst kilogramov preveč telesne teže; da občasno popijemo kozarec ali dva alkoholne pijače; pokadimo kakšno cigareto; da radi posegamo po hitrih in že pripravljenih obrokih, ki vsebujejo preveč bodisi nasičenih maščob bodisi enostavnih sladkorjev itd.; da nismo telesno dejavni že nekaj let, da vsakodnevno vozimo slalom med različnimi vsakodnevnimi stresorji, ki se jim žal ne moremo vedno izogniti ... A vse to, počasi, skozi leta ruši ravnovesje v našem telesu.

Dobro zdravje je odlična podlaga za človekove fizične in psihične zmogljivosti. Promocija zdravja omogoča razvoj posameznika, ga usmeri, izобрази, mu poda potrebne informacije, da bo znal bolj suvereno prevzeti nadzor nad svojim zdravjem. Gre za proces usposabljanja ljudi, kako skrbeti za svoje zdravje in izbiro življenjskega sloga. Zavedati se moramo, da smo ljudje za svoje zdravje moralno odgovorni. Žal je motiv oz. praksa, ki nas usmerja v zdrav življenjski slog, pogosto bolezen. V zdravstveno-vzgojnem centru se trudimo usmerjati in osveščati ljudi k odgovornemu ravnanju do lastnega zdravja kot vrednote.

V delavnico se posameznik lahko vključi na lastno željo, napoti ga lahko osebni zdravnik oz. diplomirana medicinska sestra iz ambulante družinske medicine po opravljenem preventivnem pregledu. Programi oz. delavnice, ki jih izvajamo v

Zdravstveno-vzgojnem centru Cerknica so za posameznika brezplačne.

V januarju začnemo z delavnicami Zdravo hujšanje, Življenjski slog in Dejavniki tveganja. Za vse dodatne informacije smo vam na voljo v prostorih ZVC Cerknica, po elektronski pošti irena.svet@zd-cerknica.si ali na telefonski številki 01 70 50 150.

Sreda, 9. januar

Življenjski slog

⌚ 18.00 📍 predavalnica Zdravstvenega doma (ZD) Cerknica, 1. nadstropje

Ponedeljek, 14. januar

Zdravo hujšanje

⌚ 17.00 📍 predavalnica ZD Cerknica, 1. nadstropje

Četrtek, 17. januar

Dejavniki tveganja

⌚ 8.30 📍 predavalnica ZD Cerknica, 1. nadstropje

Zdravstveno vzgojni center Cerknica

Vam v letu 2019 ponuja brezplačne preventivne delavnice za odrasle

SPOPRIJEMANJE:

- s stresom
- s tesnobo
- z depresijo

- Življenjski slog
- Dejavniki tveganja
- Tehnike sproščanja
- Ali sem fit?

DELAVNICE

- Zdravo hujšanje
- Opuščam kajenje
- Zdrava prehrana
- Gibam se

Individualno svetovanje (Opustitev kajenja)

Zdravstveno vzgojni center
tel.: 01/70 50 150
e-mail: irena.svet@zd-cerknica.si
Cesta 4. maja 17, 1380 Cerknica

Zimske radosti

Zima običajno ponuja številne možnosti za športne aktivnosti, posebej Slivnica in Cerknjiško jezero. Prav slednjega so včasih v zabavne namene pozimi znali bolje izkoristiti kot danes. Ker so bile zime radodarnejše s snegom, se je skoraj vsak vaški hrib spremenil v zimski center.

Drسالke iz leta 1930

V preteklosti je v domovih ob Cerknjiškem jezeru, kot povedo v Zavodu Jezerski hram na Dolenjem Jezeru, nastalo več »znamk« doma izdelanih lesenih drسالk, to so »šmrklje«, »krplje« in »plohki« ali »dilce«. Dodajo, da so drسالke omogočale hitrejši prehod čez zamrznjeno jezero in hkrati tudi zabavo za vse generacije. »V vasi Otok so izdelali šmrklje. Na lesen plohek so enostavno pritrdili dve kovinski žici. Na tem plohku si lahko samo stal, zato so potrebovali še špicarico ali šilo, s katerim so se pogajali in z njim tudi zavirali med korakom. Špicarica je okrog 1,5 metra dolga lesena palica, ki ima na koncu pritrjeno jekleno špico. V vaseh Martinjak in Grahovo so uporabljali krpelje, to je bil lesen plohek z dvema žicama spodaj, na zgornjem delu pa jermen, tako da si zataknil čevljev v ta jermen – kot natikač. Za pogon in zaviranje so uporabljali tako imenovano šilo ali špicarico,« natančno razloži raziskovalec dediščine Cerknjiškega polja **Vekoslav Kebe** z Zavoda Jezerski hram. Doda, da so bile najbolj dodelane drسالke z Dolenjega Jezera; uporabljati so jih začeli okrog leta 1930 in so jih poimenovali plohki ali dilce. »V moji mladosti smo jermena odrezali kar od konjskih vajeti, starejši pa so imeli žico za drسالke kar iz žice, ki so jo pobrali v Javornikih, kjer je potekala meja med Italijo in staro Jugoslavijo (rapalska meja), ali »sprikek od dežnika,« nato nadaljuje z razlago.

Varnost na prvem mestu

Kebe se spomni, da je po letu 1960 led na jezeru vztrajal 14 dni in več, drسالci so od Dolenjega Jezera do Gorenjega Jezera in v gostilni pri Vragu pili čaj in drسالci nazaj. Drسالci so tudi do Karlovic. »Na teh drسالkah so igrali tudi hokej, vendar si drسال lahko samo naravnost, le malenkost si lahko zavil. Iz Ljubljane pa so prišli s sodobnimi hokejskimi drسالkami. Na Dolenjem Jezeru so bili najbolj zagnani in

V občini ni organiziranih drسالišč, na katerih bi lahko jamčili varnost.

najboljši v hokeju na ledu,« pove. Po letu 1970 so drسالci tudi po cele dneve, igrali hokej skupaj z Dolenci (iz vasi Dolenja vas), Cerknjičani, hodili so tudi Ljubljanci, prirejala so se tekmovanja v drsaljanju – iz Rešeta proti Karlovicam, od Gorice proti Otoku in nazaj. »Hokejisti z Dolenjega Jezera, Dolenje vasi, Cerknice in Loške doline smo ustanovili hokejski klub Cerknica in tekme smo igrali v hali Tivoli v Ljubljani,« doda Kebe. Nekateri izmed njih vztrajajo še danes, le na drugi lokaciji, v ljubljanskem Zalogu.

»Drسالke z Dolenjega Jezera so bile najbolj dodelane, uporabljati so jih začeli okrog leta 1930.«

»Dandanes drsaljanje na jezeru poteka drugače, uporabljajo se sodobne drسالke, pa tudi jezero ne zamrzne več tako pogosto,« pove **Kristina Kebe**, prav tako iz Zavoda Jezerski hram. »To je največje naravno drsalnišče v Sloveniji, vendar je treba vedeti, kje se lahko drsalimo. Vsekakor ni odveč nasvet, da se povpraša domačine, kajti jezero je treba poznati –

tam, kjer je pretočnost vode (Stržen in okolica), jezero ne zamrzne ali pa le v tanki plasti. Debel led nastane tam, kjer voda miruje, tako se začne drsaliti na predelih v osevju (Godešev Laz, pod Gorico), kjer je nizka voda, pozneje pa tudi v Rešetu, Vodonosu,« jo dopolni oče Vekoslav Kebe.

Na moje vprašanje, kako preverijo, ali je led primeren za drsaljanje, Kebe odgovori: »Če je led primeren za drsaljanje, smo preverili s postopnim preizkušanjem, tudi metanjem kamnov na led, ali če verjamete nagajivi šali domačinov – led preizkušamo tako, da pošljemo naprej Ljubljance in vidimo, če jih zdrži.«

Po drسالke v TIC

»Drsaljanje je praktično edina aktivnost, po kateri pozimi povprašujejo obiskovalci Turističnoinformacijskega centra (TIC), čeprav zasneženi gozdovi in travniki ponujajo tudi obilo možnosti za drugačne zunanje aktivnosti,« pove **Miha Jernejčič**. V zimskih časih sicer številno obiskovalcev TIC-a v Cerknici močno pade. »V višku sezone jih je nekje med 600 in tisoč mesečno, od novembra do februarja običajno manj kot 200 mesečno,« pojasni v številkah. Notranjski park in Občina Cerknica sicer drsaljanje

po Cerknškem jezeru odsvetujeta, saj drsanje po vseh naravnih zaledenelih površinah, kot pravi sogovornik, že tako ali tako vedno predstavlja tveganje, na Cerknškem jezeru pa je to še toliko večje. »Voda pod ledom lahko presahne, če led ne plava na vodi, pa se udre, čeprav so temperature dovolj nizke,« pove. Četudi pa ima TIC negativno stališče do drsanja na naravnih zaledenelih površinah, drsalke izposoja. Cena izposoje za en dan znaša pet evrov. »Tako smo na neki smešni točki, ko drsalke sicer izposojamo, a ne za drsanje po naravnih površinah – torej jih izposodimo, hkrati pa mora vsak, ki si jih izposodi, podpisati, da je seznanjen s tem stališčem, izbira lokacije pa je njegova odgovornost,« doda Jernejčič. Napotkov o tem, kje drsati, tako na TIC-u ne dajejo, saj v občini ni organiziranih drsališč, na katerih bi lahko jamčili varnost oziroma bili ustrezno odgovornostno zavarovani.

Na Slivnici vlečnica, na sejmu oprema

Ni pa samo jezero tisto, ki v naši okolici ponuja zimske užitke. Večina ljudi je na smučarsko sezono pomislila v decembru, ko je našo okolico pobelil prvi sneg, ekipa Smučarskega kluba Cerknica (SK Cerknica) pa se nanjo aktivno pripravlja že od meseca oktobra. Takrat so se po poletnem odmoru vrnili v športno dvorano v Grahovem, kjer celotno šolsko leto telovadijo ob ponedeljkih in četrtnih uro in pol. »Še posebej težko pa čakamo smučanje na naši coprniški Slivnici, kjer imamo svojo vlečnico, letos pa bo proga še veliko bolje pripravljena, saj bomo sneg teptali s povsem novim ratrakom,« povesta **Manca Farkaš** in

Vsak, ki si drsalke izposodi, mora podpisati, da je seznanjen s stališčem, da je izbira lokacije njegova odgovornost.

Gašper Šemrov, smučarska trenerja SK Cerknica.

SK Cerknica ne teži k tekmovalnosti. »Naša ključna želja je širiti ljubezen do zimskih radosti in najmlajše ter tudi tiste malce starejše naučiti varnega in spretnega smučanja. Izjemno nas veseli, da je zanimanje za vijuganje po belih

»Še posebej težko pa čakamo smučanje na naši coprniški Slivnici, kjer imamo svojo vlečnico, letos pa bo proga še veliko bolje pripravljena, saj bomo sneg teptali s povsem novim ratrakom.«

strminah zares veliko,« dodata Farkaševa in Šemrov. Še nedolgo nazaj jim je največji izziv predstavljalo za smučanje navdušiti čim več otrok, sedaj pa imajo drugega – privabiti dovolj kakovostnega lokalnega kadra, ki bi lahko devetdeseterici šolskih in predšolskih otrok zagotovil kakovostne, varne in zabavne treninge.

Novembra so v prostorih Osnovne šole Notranjski odred Cerknica organizirali že tradicionalni smučarski sejem, na katerem so imeli obiskovalci možnost posodobiti svojo smučarsko opremo. Pri pripravi in izvedbi je sodelovalo okoli trideset prostovoljcev, sejem pa je obiskalo več kot petsto smučanja željnih Notranjcev.

Turistov je pozimi malo

Kljub napisanemu pa mi **Andrej Šparemblek** iz turistične agencije Tur servis pove, da je v zimskem času zelo malo obiskovalcev Notranjske. »Ob dobrih pogojih so dnevni obiskovalci na Blokah in v Loški dolini, kjer imajo urejen tekaške proge, na Cerknškem jezeru, ko zamrzne, pa lahko naštejemo veliko drsalcev in sprehajalcev.« Obiskovalcem Notranjske Šparemblek ponudi tekaške proge na Blokah in v Loški dolini in turno smučanje na Snežniku in Slivnici. Ima pa Šparemblek še en prodajni produkt, na katerega redkeje pomislimo: »V zimskem času je zelo zanimiv obisk kraških jam, ker so v večini proste in je v njih vedno ista temperatura. V tem času ni padavin in so jame kristalno čiste ...«

V SK Cerknica želijo za smučanje navdušiti čim več otrok.

Nepremična kulturna dediščina. Dolžnost?

Kulturna dediščina je vrednota v vseh svojih pojavnih oblikah. Na splošno je dediščina Slovenije pomemben in nedeljiv del lokalne, regionalne, nacionalne in evropske identitete, predstavlja kakovost življenjskega okolja in je ključni vir uravnoveženega razvoja regij ter države.

Najpomembneje je, da z znanjem in vedenjem pomen kulturne dediščine prepoznajo in ohranijo tako posamezniki kot družba. Kulturno dediščino lahko imenujemo kar dokument obstoja narodne in državne skupnosti in hkrati priložnost za njen razvoj.

Cerknice, imajo te vasi tudi režim urbanistične dediščine na državnem nivoju. Za vsak poseg na objektih, ki spadajo v okvir urbanistične dediščine, je potrebno soglasje Zavoda za kulturno dediščino, kar nemalokrat povzroči slabo voljo pri lastnikih objektov.

stavbna dediščina,« pojasni **Damjana Pediček Terseglav**, konservatorska svetnica na Zavodu za kulturno dediščino v Ljubljani, vodi Ministrstvo za kulturo. »Sezname pa sestavljamo konservatorji za posamezne zvrsti dediščine na območnih enotah zavoda,« pojasni Pediček Terseglavova. Doda še, da gre pri sofinanciranju s strani Ministrstva za kulturo za objekte, ki imajo status kulturnega spomenika, kar je višji nivo od dediščine – v tem primeru gre za objekte, ki so s posebnim občinskim odlokom zavarovani kot kulturni spomeniki lokalnega pomena.

Tudi v Občini Cerknica obstajajo Odloki o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena. Kulturni spomeniki so Tabor kot celota, Kravanjeva hiša, Selšček 31, Sveti Vid 12, Goričice 7, Cerkev Sv. Lovrenca Dolenji vasi, Fužina v Grahovem. »Najbolj si želimo urediti celotno območje Tabora in zdaj, ko je lastništvo urejeno, tudi Kravanjevo hišo,« je optimistična Klepac Sterletova. Po njenih besedah občina s pristojnim zavodom dobro sodeluje tako pri načrtovanju kot pri konkretnih investicijah. Zavod je vključen v vse postopke že od samega začetka in je tisti, ki Občini Cerknica posreduje nujno potrebno začetna izhodišča.

Tabor je razglašen kot kulturni spomenik lokalnega pomena.

»Občina Cerknica ima ta trenutek šestnajst sprejetih prostorskoizvedbenih aktov,« pojasni podsekretarka za okolje in prostor na Občini Cerknica **Tamara Klepac Sterle**. »Prav v vsakem, seveda v enih več in drugih manj, so tudi usmeritve glede ohranjanja kulturne dediščine, ni pa nekega zbirnega, generalnega dokumenta na nivoju občine, ki bi obravnaval samo kulturno dediščino,« doda Klepac Sterletova. Ministrstvo za kulturo kot nosilec urejanja prostora sodeluje pri vsaki pripravi akta in v postopku se tudi uskladi glede režimov in zapisa v odloku.

V občini Cerknica je 63 vasi in v vsaki izmed njih je vsaj delček kulturne dediščine, značilne za primorsko-notranjsko regijo. Prav vasi predstavljajo avtohtono notranjsko poselitev in dediščino; če izpostavimo Žerovnico, Dolenje Jezero in središči Begunj in

Vloga Ministrstva za kulturo

Ministrstvo za kulturo vsaki dve leti pripravi razpis za izbor kulturnih projektov na področju nepremične kulturne dediščine, ki jih bo v letih 2019–2020 sofinancirala država iz dela proračuna,

»Razpis Ministrstva za kulturo, ki se zaključi 21. januarja, nepremični kulturni dediščini namenja 1,4 milijona evrov.«

namenjenega kulturi. Tej na razpisu, ki se zaključi 21. januarja, namenjajo 1,4 milijona evrov. Register nepremične kulturne dediščine, »in to niso samo stavbe, ampak tudi arheologija, parki, drevoredi in najbolj množična t. i.

Obnova najbolj bremeni lastnika

Kot pojasni Damjana Pediček Terseglav, se lastnike vedno spodbuja k ohranjanju dediščine, vendar pa se dediščina, ki je v zasebni lasti, in takšne je največ, odziva le na finančno podporo, ki pa je večinoma v domeni lokalnih skupnosti, torej občin. Doda še, da je žal občin, ki bi dediščino prepoznale kot vrednoto svojega okolja, malo. Občine nimajo namenskih sredstev za pomoč lastnikom pri obnovi.

»Resda občina Cerknica nima namenskih sredstev za pomoč lastnikom kulturne dediščine,« pojasni Klepac

Sterletova, »vendar se zavedamo pomembnosti, ki jo ohranitev kulturne dediščine prinaša za kraj, in iščemo načine, kako lastnike spodbuditi k obnovi in prepoznanju vrednosti, ki jo dediščina prinaša.« Tudi Zavod za kulturno dediščino je le strokovna služba, ki obnovo usmerja in predpisuje glede na varstvene režime, nima pa sredstev za obnovo in vzdrževanje. Iz zakona in ustave sicer izhaja, da mora biti vsak lastnik dediščine dober gospodar in zanj skrbeti, saj je njegova last.

Po besedah Damjane Pediček Terseglav se lastniki dediščine na splošno ne lotevajo obnov objektov, ker gre za tako slabo vzdrževane objekte, dolgo prazne, ki so jih pustili propadati in so si že davno zgradili nove hiše, ali ker mislijo, da se v starih, obnovljenih hišah ne da živeti, kaj jih šele prilagoditi sodobnemu načinu življenja. Sogovornica še doda: »Izračuni kažejo, da je prenova, ustrežna in pravilno načrtovana, vedno finančno ugodnejša od novogradnje, vendar ljudje tega ne verjamejo. Lotevajo se prenov na drage načine, ko v celoti odstranijo ostrešja, ki so zdrava in jim nič ne manjka, razen delnih posegov – popravil, izvajajo posege, ki niso potrebni in so velikokrat tudi škodljivi, in seveda se stroški kopičijo.«

Jan Petrič z domačije Žagni ob Štebrščici na Lipsenju zagotovo razmišlja drugače, saj se že zadnja štiri leta trudi obnoviti mlin in žago, objekta, ki sta stara od 150 do 180 let. »Oba objekta sta prešla v alarmantno stanje

Gospodar domačije Žagni ob Štebrščici na Lipsenju pri sanaciji strehe žage, krite z bobrovcem. (© Jan Petrič)

po poplavih,« pove Petrič, »in oba sta potrebna prenove, če ju želimo ohraniti.« Milnov in žag je bilo na Notranjskem seveda veliko, a njegova sta med redkimi delujočimi – in prav to je razlog, da se je odločil prestopiti k obnovi obeh objektov.

»Spomeničarji«

Petrič pojasni, da vidi prisotnost Zavoda za kulturno dediščino v postopku obnove objektov kot zelo dobrodošlo in predvsem v veliko pomoč. »Pri nas doma imamo to srečo, da oče pozna še vse postopke dela, vse se je prenašalo iz roda v rod,« doda Petrič, »strokovno podporo pa zagotovo nudi zavod.«

S tem s strinja tudi Damjana Pediček Terseglav: »Zavod je tukaj prav zato, da

ljudem svetuje, kako se prenove lotiti, kakšne materiale uporabiti, kako ohraniti zdrave elemente in kako objektov ne »zmaličiti« v modernistično spako, ki jih je v Sloveniji že toliko.«

» Žerovnica, Dolenje
» Jezero, Begunje in
Cerknica imajo režim
urbanistične dediščine
na državnem nivoju.«

Jan Petrič se zaveda, da pravilno postopanje v procesu pomeni tudi večjo verjetnost uspešnega sodelovanja na razpisu za sofinanciranje obnove, ki ga vsaki dve leti pripravi Ministrstvo za kulturo. »To, da je objekt umeščen na seznam kulturne dediščine, na začetku ne pomeni veliko,« se zaveda Petrič.

Damjana Pediček Terseglav ve povedati, da tudi sicer kar nekaj lastnikov, ki so sodelovali z njimi, na koncu prizna, da so stereotipi, kako so »spomeničarji« nepotrebna reč in le ovira, res stereotipi in da ne držijo. Še vedno pa se najdejo ljudje, ki preprosto ne želijo sodelovati s spomeniško službo, čeprav po Zakonu o kulturni dediščini in Zakonu o graditvi objektov morajo, zato je veliko posegov izvedenih »na črno«.

Oba sogovornika pravita, da je skrb za kulturno dediščino odgovornost vsakega izmed nas. Jan Petrič je to odgovornost prevzel in upa, da mu bo uspelo obnoviti žago in mlin.

Stare hiše v vaseh propadajo.

Zgodovina programa Inox

V letu 2018 je program Inox praznoval 50 let obstoja. Imel sem priložnost in zaupanje, da sem ta program vodil 17 let. Prvič sem bil v proizvodnji Inoxa leta 1968, ko sem bil kot dijak srednje tehnične šole na praksi v orodjarni v Kovinoplastiki Lož.

Serijska proizvodnja pomivalnikov se je začela leta 1968 v nekdanjem združenem domu v Ložu, kjer je bila pred tem proizvodnja stavbnega okovja, ki se je leta 1967 preselila v nove prostore. Tega leta je bilo proizvedenih prvih 30.000 pomivalnikov. V oddelku Inox pa je bilo tedaj zaposlenih 33 ljudi. Zelo pomembna za začetek programa sta bila navezava stikov in obisk podjetja Tormetall v Badnu pri Dunaju (Baden bei Wien), ki je tedaj že proizvajal kuhinjske pomivalnike.

Razvoj programa Inox

Prvi pomivalniki so se izdelovali z zelo skromno strojno opremo. Odcejalniki so se vlekli na 1000-tonski štiristebrni hidravlični stiskalnici, ki je bila menda iz vojne reparacije iz Nemčije, posode so se vlekle na 160-tonski stiskalnici, varjenje posode na odcejalnik se je izvajalo na točkovnem in kolutnem varilnem aparatu, ki sta ga morala izvajati dva delavca, brušenje šivnega vara se je izvajalo s kotno brusilko (vinklerco), delavec je bil pokrit s skafandrom, kamor se je po cevi dovajal zrak. Varjenje vogalov je potekalo z ročnim varilnim aparatom, ročno so potekali tudi brušenje vogalov, poliranje robov in čiščenje pomivalnikov. Čiščenje pomivalnikov se je izvajalo s krpami in raznimi kemikalijami, s katerimi je bilo zelo neprijetno delati. Dela so bila fizično zelo težka, kakovost izdelkov pa je bila zelo odvisna od spretnosti in vestnosti posameznega delavca.

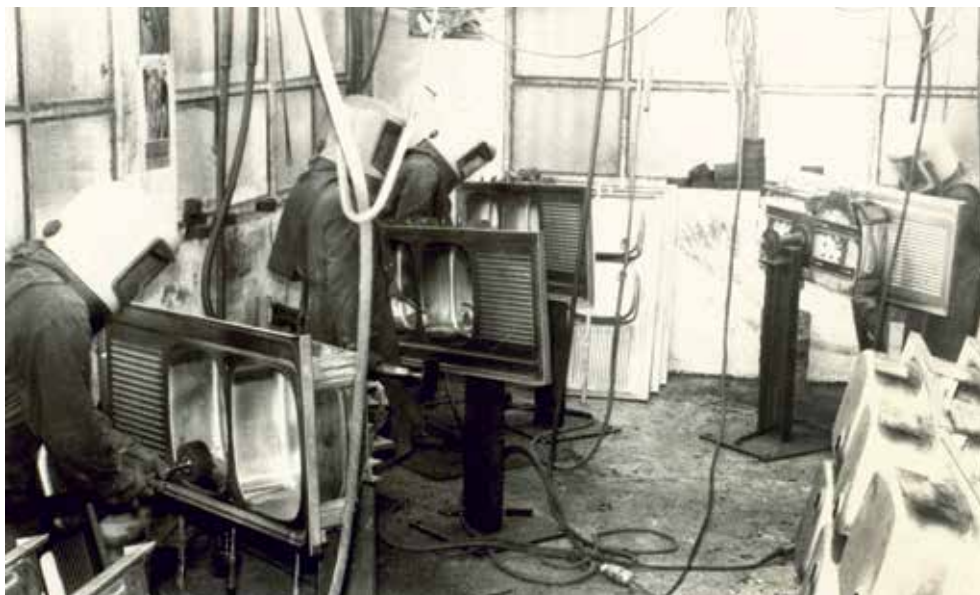
V naslednjem desetletju, tja do leta 1978, so bili vloženi veliki naporji v razvoj programa in nakup opreme. V Litostroju so bili nabavljeni nova hidravlična stiskalnica za vlek odcejalnikov ter hidravlični stiskalnici, ki sta bili potrebni za vlek

in kalibracijo posode. Leta 1970 se je k stari proizvodni stavbi dogradila nova hala, ki je omogočila boljši raspored opreme in boljšo pretočnost proizvodnje. Kupljeni so bili stroji za poliranje posode in odcejalnikov, s tem pa je odpadlo nekaj fizično napornih ročnih del. Do leta 1975 so se proizvajali v glavnem nasadni pomivalniki, v letu 1976 pa smo začeli s proizvodnjo vsadnih pomivalnikov. Da bi se izkoristilo ostanke materiala, se je začelo proizvajati tudi druge izdelke, kot so pladnji, pekači, podstavki za kozarce, zračniki, talni sifoni, lopate in zidarske zajemalke. V letu 1978 je bilo proizvedenih že 174.000 pomivalnikov, program Inox pa je tedaj imel 130 zaposlenih, od tega 93 v proizvodnji.

Več kot 600.000 pomivalnikov

Leta 1979 smo se preselili v novo proizvodno-skladiščno halo na novi lokaciji, kjer je proizvodnja še danes. Kupljeni so bili novi stroji za varjenje in brušenje šivnega vara. Posodobila se je proizvodnja posod, da so se lahko zlagale ena v drugo; tako se je zmanjšalo volumen odpremljenih pomivalnikov in s tem optimiziralo transport. Leta 1988 smo proizvedli že 347.000 pomivalnikov. Leta 1985 smo dogradili novo proizvodno halo Inox II in tako proizvodno-skladiščni prostor za še enkrat povečali. V dograjenih prostorih smo postavili novo linijo stiskalnic in uvedli proizvodnjo monoblok pomivalnikov; pomivalnikov iz enega kosa, brez varjenja posod. Leta 1997 smo dosegli rekord v proizvodnji – izdelali in prodali smo 600.000 pomivalnikov. Vsa ta leta je bilo v proizvodnji zaposlenih 90 do 100 ljudi, kar pomeni, da smo rastle izključno na račun povečevanja produktivnosti. Proizvodnjo varjenih pomivalnikov smo dopol-

nili z numerično krmiljenimi stroji za varjenje in brušenje. V naslednjih letih sta se linija monoblok pomivalnikov in linija za razrez osnovnega materiala tudi robotizirali. Program je bil že takrat pretežno izvozno usmerjen, prodajali smo v vse evropske države in dežele Bližnjega vzhoda. Program Inox je v teh desetletjih predstavljal okrog 30 odstotkov celotne realizacije Kovinoplastike Lož. Leta 2018 je Inox praznoval 50-letnico obstoja in z zadovoljstvom ugotavljamo, da je po produktivnosti in asortimentu izdelkov sposoben konkurirati na globalnem svetovnem trgu.

Avtor: **Miha Jernejčič** Fotografija: **osebni arhiv**

Maja Vidrih

Čeprav je naslov rubrike »Ljudje med nami«, bomo Majo Vidrih v domačih krajih težko srečali. Žeres, da 33-letna politologinja prihaja z Lipsenja, a so jo od nekdaj mikali neznani kraji in kulture, zadnji dve leti pa živi na Kitajskem, kjer poučuje angleščino.

Kaj te je vleklo v tujino? Kje vse si vse bila?

Odkar pomnim, sem hotela odkrivati svet in potovati. Prvič, ko sem odšla v tujino za daljši čas, sem se odpravila v Madrid, na študentsko izmenjavo, v času pisanja diplomske naloge. Bila sem tudi na dvomesečnem potovanju po Keniji, kjer sem se udeležila mednarodnega tabora. Kot prostovoljka sem delala na devetmesečnem projektu v bližini Zaragoze v Španiji, po vrnitvi nazaj pa sem bila prepričana, da je tujine zame dovolj. No, tri leta pozneje pa sem »pakirala kufre« in se selila na Kitajsko ...

Kje si, kaj počneš sedaj? Kaj je pripeljalo do tega?

Živim na Kitajskem v mestu Changzhou (Čangžou) v bližini Šanghaja. Bližina ima na Kitajskem drugačen pomen kot v Sloveniji – Šanghaj je oddaljen eno uro (z vlakom) oziroma 200 km. Preselila sem se zaradi Miguela, takratnega fanta, sedanjega moža, ki je že nekaj let bival tu in odločila sem se poskusiti, ali lahko iz tega zraste kaj več. Hkrati sem v selitvi videla tudi dobro priložnost za razvoj svoje kariere poučevanja tujih jezikov. S CELTA certifikatom, ki ga izdaja Cambridge in je priznan na mednarodni ravni, so ti vrata odprta v skoraj vsaki državi na svetu. Prvo leto sem poučevala otroke v jezikovni šoli, nato pa dobila odlično priložnost za poučevanje poslovne angleščine v enem od podjetij, kjer sem zadolžena za oblikovanje in izvedbo jezikovnega treninga za zaposlene.

Primerjava Kitajske s Slovenijo?

Verjetno je gradiva za primerjavo med Kitajsko in Slovenijo dovolj za vsaj eno knjigo, tako da bom omenila samo najbolj izstopajoče stvari. Seveda so tu tiste očitne, ki jih pričakuješ, še preden se odpraviš na pot: popolnoma drugačen jezik in pisava, hrana in moda.

Ena od stvari, ki jih opaziš že takoj ob prihodu, je vsekakor uporaba mobilne tehnologije. Telefon je praktično vse, kar potrebuješ – orodje za vzdrževanje stikov, komunikacijo, prevajanje, plačevanje ... Zdi se mi, da je kitajska družba popolnoma odvisna od te tehnologije. Še zvečer v klubu mladi sedijo vsak s svojim pivom in telefonom v roki, med seboj pa ne spregovorijo besede. Brez pomisleka te bodo dodali med svoje prijatelje na telefonu, težko pa je spoznati take, ki bi se radi družili v smislu, kot ga poznamo pri nas, da

gremo skupaj na kakšen izlet, se udeležimo različnih aktivnosti ...

Potem je tu velikost. Changzhou je po kitajskih standardih srednje ali celo manjše mesto, recimo ekvivalent Postojne v Sloveniji. Kljub temu le v centru prebiva več kot pet milijonov ljudi, še vedno pa je v primerjavi s Šanghajem to le peščica. Skoraj za vsak »izlet« potrebuješ letalsko karto – če bi recimo želela priti do narave, kjer bi se v tišini in samoti sprehajala po gozdu, to pomeni verjetno kakšni dve do tri ure leta. So pa tudi ti odmaknjeni »kotički« tolikšni, da si težko predstavljaš, da si še vedno v isti državi, kot so nebotičniki v Šanghaju.

Kar me je pozitivno presenetilo, je varnost. Med svojimi potovanji sem menda obiskala malokatero državo, ki bi bila varnejša od Slovenije, in dokler nisem prišla sem, sem bila prepričana, da je težko najti varnejše kraje. Seveda kriminal še vedno obstaja, vendar je v primerjavi z evropskimi državami dosti nižji, da niti ne govorimo o ameriških. Ljudje tukaj se bojijo sistema in strogih kazni, tako da le malokrat slišimo o umorih, ropih, spolnih napadih in podobnem kriminalu.

Kako vzdržuješ stike z družino in prijatelji v Sloveniji?

Na srečo nam sodobna tehnologija ponuja kar nekaj možnosti za redno vzdrževanje stikov, čeprav na Kitajskem marsikatera aplikacija, ki jo uporabljajo drugje po svetu, ni dovoljena (npr. Google, Facebook, Instagram ...). Vsaj enkrat letno pa skušam obiskati tudi domače kraje, saj so ti tisti, ki napolnijo baterije in dajo energijo za spopadanje z novimi izzivi!

Načrti za prihodnost?

To je vprašanje, ki ga mnogokrat slišim tako od drugih tujcev tukaj kot tudi od svojih domačih. Vsem za odgovor postrežem s kratko zgodbico. Leta 2015 sem se na Filipinih srečala z Miguelom, in ko sva se pogovarjala o Kitajski, je bil moj prvi komentar: »Kdo sploh hoče živeti tam?« Kakšna Japonska morda še, na Kitajsko pa že ne bi šla. Nikdar! Ko sem se leto in dva meseca pozneje selila na Kitajsko, mi je bilo še kako jasno – moji plani se pač ne izidejo, sem človek trenutkov in odločitev, ki se zdijo najboljše možne v tistem danem trenutku. Ne rečem, da so vedno najpametnejše ali najboljše, so pa moje življenje vsekakor že velikokrat obrnile na glavo in na boljše, zato se s planiranjem prihodnosti na dolgi rok ne ukvarjam več.

📷 Marija Hribar

Žegnanje konj

Konjerejsko društvo Martin Krpan je tudi letos pripravilo žegnanje konj. V povorki vpreg in jezdecev, ki je krenila iz Žerovnice proti lipsenjski cerkvi sv. Štefana, je bilo okrog trideset konj. Konje in ljudi sta blagoslovila Franc Maršič, salezijanec in profesor v Rimu, ter domači župnik Sandi Osojnik.

Drugo srečanje pri mostu

📷 Mario Žnidaršič

Na Gorenjem Jezeru je bilo v sredo, 26. decembra, drugo srečanje pri mostu, ki so ga organizirali: Agrarna vaška skupnost Gorenje Jezero, Društvo Lovrenc, Kmetija T'dolenj in Notranjski regijski park. Na srečanju so se dogajale zanimive stvari, od voženj s kočijo do organiziranega kopanja v jeze-

ru za najbolj korajžne. Poskrbljeno je bilo tudi za jedajo, saj se je pod šotorom kupal pasulj. Ponudili so tudi različne prigrizke in tople napitke.

Martina Hiti je specialna pedagoginja na rakovski osnovni šoli, ki se je poglobila v problematiko učencev s skotopičnim sindromom. Več o sindromu si lahko preberete na spletni strani rokusova-centrifuga.si.

Podjetna Notranjska

5. decembra je v Kulturnem domu Cerknica potekal pogovorni večer z naslovom Podjetna Notranjska: dejstvo ali želja, ki so ga organizirali v uredništvu Notranjsko-primorskih novic. Dogodek je povezovala **Katarina Braniselj**, svoje zgodbe in mnenja o podjetništvu pa so predstavili: **Andreja Podobnik**, **Anja Lekšan Troha**, **Martina Lah Hija**, **Tina Koščak**, **Sandra Turnšek**, **Maja Požar Andrejašič**, **Marta Turk** in cerkniški župan **Marko Rupar**. 📷 cerknica.si 📷 Ljubo Vukelič

»Kultura pitja ni le to, koliko boš spil in kaj. To je del užitka. Ne pijemo zato, ker smo žejni ali da bi nas pogrelo, ampak gre za obred, tudi družabni dogodek. Deliti kozarec vina, piva ali viskija z nekom je prav tako vrednota.«

(**Majda Debevc**, sommelierka in poznavalka žganih pijač v intervjuju za delo.si) 📷 Delo.si 📷 Mavric Pivk

Krvodajalci

Člani in članice Moto kluba Kroker so za novo leto častili pol litra krvi. 📷 Facebook – Rdeči KRIŽ Cerknica

Praznovali 90 let

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V decembru so 90. rojstni dan praznovali **Štefanija Strle** in **Janez Pirman** od Svetega Vida, **Emil Breščak** z Gorenjega Jezera, **Ivana Čuček** iz Martinjaka, **Gizela Urbič** iz Grahovega, **Viktor Rupar** iz Begunj pri Cerknici ter **Antonija Rus** in **Ivana Vrtač** iz Cerknice. Čestitke!

Predavanja o demenci

V prostorih Društva upokojencev Rakek se je predavanja o demenci udeležilo veliko naših članov. Predavala je medicinska sestra **Marjeta Kraševc**, ki je delovna inštruktorica, zaposlena v DEOS Centru starejših Cerknica na oddelku dementnih. Seznanila nas je s tem, kaj je demenca ter kakšni so prvi znaki in simptomi, in nam predstavila razlike med običajno pozabljivostjo in izgubo spomina, s katero se soočajo oboleli za demenco. Spoznali smo, kako ustrezno komuniciramo z osebo, ki ima demenco. Iz lastnih izkušenj nam je razložila, kako ravnamo z dementno osebo, saj vsi tisti, ki negujejo dementnega bolnika, potrebujejo veliko znanja o poteku bolezni, predvsem pa potrebujejo podporo ob stiskah, ki jih doživljajo. Predavanja so se udeležile tudi prostovoljke društva, ki se pri svojem delu srečujejo z dementnimi osebami. O demenci je treba govoriti in se ves čas dodatno izobraževati. Naše društvo se je vključilo v mrežo demenci prijaznih točk, ki nudi pomoč, ko je oseba z demenco v stiski, ker ne ve, kdo je in kje živi, ter usmeritve, kam naj se osebe z demenco in njihovi svojci obrnejo po nadaljnjo pomoč. ■

Čarobni december v Centru starejših Cerknica

Biserka L. Nelec Anja Purkart

Decembrski dnevi nas vsako leto navdušujejo, saj je december čas čarobnosti in pravljicnih bitij, ki nas obiščejo, razveselijo in obdarijo. Prav gotovo so poleg otrok majhnih pozornosti veseli tudi naši stanovalci. V DEOS Centru starejših Cerknica se je odvijal pravi »veseli december« s pestrim programom. Odprli smo razstavo mozaikov, obiskal nas je Miklavž, pripravili Miklavžev bazar, krasili smo jelke, pekli piškote, pisali voščilnice svojcem in priredili novoletno tombolo. Obiskali so nas tudi otroci Vrtca Martin Krpan Cerknica, na silvestrovem plesu pa nas je zabaval Ansambel Jelen. Otroci Osnovne šole Toneta Šraja Aljoše Nova vas so se družili s stanovalci v božični pravljici. V drugi polovici meseca smo odprli božično-novoletno tržnico izdelkov kreativne skupine stanovalcev. Pred božičem so pevke Ženskega pevskega zbora Kršnice stanovalcem priredile božično-novoletni koncert, skavti pa so nam prinesli Luč miru iz Betlehema. Prišel je tudi Dedek Mraz, ki je obdaril stanovalce in otroke zaposlenih. Letos smo prvič priredili prednovoletno druženje pod zvezdami in se s stanovalci in svojci družili ob kuhanem vinu, slastnih palačinkah in domačih piškotih. Stanovalce so poleg njihovih svojcev in znancev obiskali člani društev upokojencev, prostovoljci Rdečega križa in župnijske Karitas, župan **Marko Rupar** ter mnogi drugi. S svojo toplino in vedrino smo v čarobnem decembru ogreli mnoga srca osamljenih. ■

Dva dni po Pomurski planinski poti

Miro Mlinar Štefka Šebalj Mikše

1. in 2. december smo preživel na Pomurski planinski poti (PPP). V zgodnjih jutranjih urah smo se iz Cerknice odpeljali proti Lenartu, kjer sta nas počakala lokalna vodnika Planinske zveze Slovenije. Po nekaj minutah smo prispeli v Zavrh v Slovenskih goricah. Pred začetkom pohoda smo si ogledali spominsko sobo generala Rudolfa Maistra. Iz Zavrha smo začeli prvo etapo pohoda po PPP, in sicer čez Sveto Trojico do kraja Negova. Zgodovino gradu nam je predstavila prijazna kustosinja. Po šestih urah hoje in 18 km ter ogledih kulturnih znamenitosti, med njimi tudi groba Dobrotnika iz Negove, smo etapo zaključili ob 17. uri. Sledili sta vožnja v Dolgo vas in namestitev v penzionu. Naslednjega dne takoj po zajtrku smo se zapeljali do Velike Polane na začetek pohoda. Ta etapa, ki poteka po ravnini, se konča v Lendavi. Zaradi pomanjkanja časa smo se odločili za vožnjo do stolpa Vinarium. Kljub vetrovnemu vremenu smo stopili na vrh, kjer dobiš občutek, da je zemlja res okrogla. Tukaj smo zaključili pohod, zamenjali planinska oblačila za lažja in se odpeljali v Terme Lendava. V bazenih s toplo vodo je vsem koristilo pregreto od vetra ohlajena telesa. Po kosilu smo se spotoma zapeljali v Jeruzalem. Zaradi noči smo si privoščili le krajši ogled. V prijaznem lokalu smo nazdravili uspešno izpeljanemu izletu. ■

Jesensko-zimske delavnice

☞ Matej Kržič ☞ Polona Klavžar

Člani Društva Modro nebo smo v letu 2018 pripravili štiri tematske delavnice, na katerih so otroci in mladi spoznavali delo in poklice, povezane z naravo, in kulturno dediščino Notranjske. Na poletnih delavnicah so se vživeli v poklice turističnega in jamskega vodnika, raziskovalca jam ter kmeta. Na jesensko-zimskih delavnicah so spoznali značilnosti in uporabo različnih semen. Z ročno stiskalnico so stisnili olje. Preizkusili so različne postopke ločevanja semen od nečistoč. Na zadnji delavnici so s pomočjo fotografij spoznali življenjska okolja in vrste ptic na Notranjskem ter delo raziskovalca ornitologa. Odšli so tudi na Cerkniško jezero in z daljnogledom in teleskopom opazovali ptice. Pri izvajanju aktivnosti so se jim pridružili tudi odrasli, ki so spremljali svoje otroke oziroma tudi sami želeli spoznati in doživeti kaj novega. Izvedbo delavnic je sofinancirala Občina Cerknica. ■

Notranjski študentski klub uspešen

☞ Petra Jesenšek ☞ Piqant photography

Z velikim zadovoljstvom se oziramo na svoje delo v letu 2018. Pripomogli smo k popestritvi programa po pustni povorki s koncertom Poskočnih muzikantov. V zimskih mesecih smo poskrbeli za smučanje v Avstriji, ogled smučarskih skokov v Planici in organizirali dobrodelna turnirja v nogometu in košarki. Zbrana sredstva smo namenili soobčanki **Katji Zalar**. V aprilu nam je **Nina Pušlar** s prvim nastopom v Cerknici pričarala odličen večer. Z Zelenfestom smo dokazali, koliko možnosti za razvedrilo in rekreacijo nam ponuja notranjska narava. V že 16. Heksenfest smo letos vključili veliko novosti, kot vsako leto pa smo z vrsto dejavnosti mlade spodbudili k športnemu in kulturnemu udejstvovanju. Po počitnicah smo organizirali Dobrodelni koncert za **Lavro Červek**. Pestremu dogajanju smo napisali epilog z največjim projektom Veseli December v Cerknici. ■

Obisk Miklavža v knjižnici

☞ Anita Leskovec

V cerkniški župnijski cerkvi je Miklavž otroke obdaril v nedeljo; 5. decembra, na Miklavžev večer, pa je v spremstvu angela in dveh parkeljnov obiskal nekaj starejših in bolnih. Za hip se je ustavil tudi v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica. Do letošnjega decembra mu to žal še nikoli ni uspelo, saj ima veliko skrbi z izpolnjevanjem otroških želja, pa tudi na starejše se vedno spomni, ob tem pa ga verjetno nazaj od knjižničnih vrat vleče tudi parkelj, ki knjig in branja sploh ne mara. Vsaj tako se je izkazalo ob kratkem obisku, ko je Miklavž z objemom in prijazno besedo pozdravil ter s šibo, pečenim hudičkom in lepim papirnatim angelom obdaril mlada obiskovalca knjižnice. V tistem, ko je dobri mož fantičema kazal Zlato knjigo, kamor zapisuje dobra dela otrok, se je parkelj začel pomikati proti izhodu. »Knjig nikoli nisem maral,« je namrgodeno zagodrnjal in jo pocvirnal v noč ... ■

Miklavževanje 2018

☞ Majda Zupan

V Medgeneracijskem društvu Zimzelen Cerknica smo za člane pripravili miklavževanje v Gostišču Valvasorjev hram v Cerknici. Zbranemu občinstvu se je ob zvokih trobente v rokah mladega **Luka** in spremstvu angelčka predstavil sam sv. Miklavž. Zapel nam je in orisal pot, po kateri je prišel. Seveda je razdelil tudi darila, ki so jih pripravile voditeljice. Miklavž nas je s polnim košem daril vrnil v čas naše mladosti, ko smo s široko odprtimi očmi čakali na sv. moža in upali, da nam bo kaj prinesel. Pravljica o Miklavžu in treh zlatih kepah, ki nam jo je tisti večer pripovedovala naša voditeljica **Marija**, nas je popeljala v mladost, ko smo še sanjali in verjeli v dobroto, ki še danes odpira naša srca in nas dela boljše. Po večerji smo podarili vrtnico vsem, ki so letos praznovali okrogli rojstni dan, se v prijetni družbi poveseleli in si zaželeli vesel in blagoslovljen božič ter vse dobro v prihajajočem letu. ■

Pohod štirih far

☞ Joško Cerkvnik

V soboto, 1. decembra, je Turistično društvo Cerknisko jezero organiziralo že peti Pohod štirih far, ki poteka do cerkve sv. Miklavža na Slivnici. V lepem vremenu so pohodniki krenili izpred cerkva v Cerknici, Begunjah pri Cerknici in Grahovem, v Novi vasi pa so se na pot podali izpred trgovine. Ob 11. uri je pri ruševinah cerkve sv. Miklavža potekala maša, ki jo je daroval župnik iz Grahovega **Sandi Osojnik** ob somaševanju cerkniškega kaplana **Janeza Žerovnika** in novovaškega župnika **Toneta Marinka**. Po maši pa je sledilo druženje pohodnikov. Potekalo je pri koči Lovskega doma Grahovo. Skavti so pripravili tople napitke, članice turističnega društva in faranke iz Grahovega pa so poskrbele za pecivo. Hvala vsem udeležencem pohoda in na svidenje prihodnje leto. ■

Nastop pevcev Zavoda Voice up

☞ Barbare Camille Tanze ☞ Ljubo Vukelič

V soboto, 22. decembra, so pevci Zavoda Voice up pod mentorstvom **Barbare Camille Tanze** spet pokazali, koliko znanja so osvojili. Pred polno dvorano gasilskega doma v Begunjah pri Cerknici je nastopilo kar petnajst učencev. Pester program je bil sestavljen iz različnih glasbenih žanrov, od svetovnih uspešnic popa prek bolj rokersko obarvanih skladb pa vse do muziklov. Pri nekaterih točkah so se učenci izkazali tudi v duetih. Dobro usklajeni Voice Up Band je poskrbel za primerno zvočno kuliso celotnemu programu. Vseh petnajst pevcev je na koncu skupaj izvedlo znano uspešnico Na božično noč, s katero so zaključili dogodek in vsem zbranim zaželeli mirne praznike in srečno v novem letu. ■

40 let uspešnega delovanja

☞ Jože Globokar ☞ Tomaž Demšar

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je 13. decembra pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja ter v družbi članov, sodelavcev in gostov obeležilo 40 let uspešnega dela. Društvo je bilo ustanovljeno 5. decembra 1978, skozi štiri desetletja pa ga je vodilo pet predsednikov. Na slovesnem dogodku, prepletenem z glasbo, poezijo, dobrodelno noto in poklonom ljudem, ki so v preteklih desetletjih pomembno prispevali k razvoju društva, je podoba in poslanstva društva predstavila predsednica **Mirjam Kanalec**, z nagovorom pa se ji je pridružil tudi njihov član in predsednik Zveze paraplegikov Slovenije **Dane Kastelic**. Slovesen dogodek so popestrili in obogatili: mlada harfistka **Taja Rijavec**, pesnica društva in večkratna nagrajenka **Darinka Slanovec**, plesni par kluba Zebra in **Nuša Derenda**. Nekdanjim predsednikom so podelili plakete društva, drugim zaslužnim članom pa priznanja. ■

Tretji ciklokros Ceknica

☞ Maruša Opeka ☞ Ljubo Vukelič

V nedeljo, 2. decembra, so Cerkniški rekreativni kolesarji skupaj s Kolesarskim klubom Pantal in Društvom za varnost kolesarjev Kolesarim varno pripravili Tretji ciklokros Cerknica, ki je štel tudi za Ciklokros pokal Slovenije, državno prvenstvo in zimsko ligo. Med glavnimi organizatorji je tudi uspešen slovenski kolesar **Matej Mugerli**. Tekma poteka v stari industrijski coni v Podskrajniku, start ter cilj pa sta pri gostišču En Krajcar. Trasa je speljana po asfaltu, makadamu in travi, izziv za kolesarje pa so tako umetne kot naravne ovire. Letos se je ciklokrosa v različnih kategorijah udeležilo več kot sto kolesarjev. V moški konkurenci so bili najboljši: **Peter Zupančič**, **Mihael Štajnar** in **Anže Skok**. Med ženskami pa so progo najhitreje prevozile: **Silva Vidovič**, **Urška Markič** in **Mira Kranjec**. ■

Božično-novoletna prireditev

☞ ☒ Maruša Mele Pavlin

Božično-novoletno prireditev Podružnične osnovne šole 11. maj Grahovo, posvečeno tudi dnevu samostojnosti in enotnosti, bi zlahka imenovali Grahovo ima talent. Že v predstavi Mačke, pod mentorstvom **Vide Lunka**, so učenci in učenke pokazali veliko mero dramske, plesne, glasbene in športne nadarjenosti. Mladi talenti so znanje predstavili še med nastopi treh šolskih pevskih zborov. Otroška zboru delujeta pod mentorstvom **Marije Obreza**, pred mladinskega pa se je tudi tokrat postavila **Jasmina Žagar**. Omeniti moramo, da so mladi sami skrbeli za ozvočenje, likovniki, tehniki in kuharji pa so izdelke ponudili na prazničnem bazarju. Športno dvorano so napolnili krajanji vseh generacij, kar je potrdilo besede pedagoškega vodje šole **Mete Polovič** o izvrstnem sodelovanju šole in lokalnega okolja. ■

Pohodi v organizaciji DLKJ

☞ ☒ Matej Kržič

Jesenski čas prinaša hitre spremembe v vremenu in pokrajini. Tako sta vsak izlet in sprehod v naravo možnost za nove slike in doživljanja. V Društvu ljubiteljev Križne jame (DLKJ) smo izvedli nekaj tradicionalnih pohodov, ki so se med domačini in tudi ostalimi pohodniki dobro prijeli in se jih nekateri udeležujejo že več kot deset let. Pripravili pa smo tudi nekaj novih tras in vsebin. Pohodi so nas vodili po občinah Loška dolina, Cerknica in Bloke. Odpravili smo se po poteh graničarjev na rapalsko mejo ter pastirjev po javorniških stezicah. Spoznavali smo značilnosti kraškega površja in podzemlja ob prehajanju voda med Loškim in Cerkniškim poljem ter odkrivali že skoraj pozabljene objekte in elemente kulturne krajine in kulturne dediščine preteklosti. Na zadnjih pohodih nas je razveselil sneg, ki je dal dodaten čar hoji, spoznavanju in občutenju narave. ■

Podpora Učji

☞ Katarina Mulec ☒ Neža Posnjak

15. decembra so se v podporo Učji združili taborniki iz Tolmina in skavti iz Cerknice. Riverwalk je dogodek, ki se že več let vedno odvija ob reki, ki trenutno potrebuje še posebno pozornost splošne javnosti, saj je njen prosti tok ogrožen. Letos so organizatorji dogodek povezali z mladinskimi organizacijami; za tabornike in skavte je divja slovenska narava ključnega pomena za njihove aktivnosti. V divjem kanjonu reke Učje so se skozi zanimive izzive učili o pomembnosti zdravega rečnega sistema, pitni vodi, soški postrvi, postavljali so mline na vodo, se pogovarjali o hidro elektrarnah ter si naredili čisto preprost filter za vodo. »Odgovornost moje generacije je, da smo aktivni državljani, ki z zdravo mero kmečke pameti sodelujemo v odločitvah o naši prihodnosti,« pravi **Nejc Urbas**, skavtski voditelj iz Cerknice. ■

Projektni svet NRP

☞ Maja Martinčič ☒ Ljubo Vukelič

V torek, 11. decembra, se je v prostorih Notranjskega regijskega parka (NRP) na Taboru že tretjič zbral projektni svet deležnikov projekta LIFE Stržen. Udeležili so se ga predstavniki agrarnih skupnosti, lovskih družin, turističnih ponudnikov in ribiške družine Cerknica. Prisotni so bili tudi predstavniki vseh projektnih partnerjev, dva člana zainteresirane javnosti, cerkniški župan **Marko Rupar**, predstavnik občinskega odbora Socialnih demokratov (SD) Cerknica ter dva člana ekipe projekta LIFE Lynx. Namen srečanja je bil predstaviti potek projekta LIFE Stržen in napovedati aktivnosti, ki so načrtovane za prihodnje leto. Osrednja aktivnost projekta je renaturacija struge potoka Stržen na severni strani Snežnika in Javornikov, da bo ta spet meandriral kot nekoč, pred načrtnim izsuševanjem. ■

Avtorici: **Aja Zamolo, Nadja Osojnik** Fotografija: **arhiv društva**

Ohranjajmo mejice in mokrišča

Mejice in mokrišča lokalno blažijo vplive podnebnih sprememb, blagodejno vplivajo na naše počutje, zagotavljajo ekosistemske storitve za človeka in so zatočišče mnogim ogroženim živalskim in rastlinskim vrstam.

Mejice in mokrišča

Mejice so ozki pasovi dreves in grmovja, ki razmejujejo različna življenjska okolja. Povezane so s kmetijsko krajino, saj so se skupaj z njo razvijale in dobivale obliko. Njihov prvotni namen sta bila razmejevanje lastniških parcel in ograjevanje pašne živine, kmalu pa je bila znana tudi njihova uporabna vrednost pri zmanjševanju vetrne erozije in izsuševanju prsti. Mejice ob vodotoku imenujemo obrežna vegetacija. Korenine lesnatih rastlin preprečujejo odnašanje prsti in utrjujejo rečne bregove, s čimer ščitijo pred poplavami, hkrati pa upočasnjujejo pronicanje kemikalij v vodo in tako ščitijo podtalnico. V mejicah se zadržujejo za kmetijstvo koristne živali. Ujede, lisice in kače plenijo glodavce; dvoživke, kuščarji in plenilske žuželke pa jedo različne nevretenčarske škodljivce. Cvetoče rastline v mejicah zagotavljajo nektar in cvetni prah, kar pozitivno vpliva na pestrost in število opraševalcev.

Mokrišča so vse površine, kjer se vsaj del leta zadržuje voda. Ne glede na to, ali gre za tekoče ali stoječe, stalne ali začasne vode, so mokrišča pomembna zaloga pitne vode, saj zagotavljajo in stabilizirajo podtalnico. Delujejo kot naravne čistilne naprave, ki iz vode odstranjujejo mnoge škodljive snovi, ki jih v okolje vnaša človek. Stabilizirajo lokalno klimo in blažijo posledice ekstremnih vremenskih pojavov. Ob poplavah zemlja zadržuje vodo, v sušnem obdobju pa jo oddaja in s tem hladi okolico. Mokrišča so pomembna tudi z vidika biodiverzitete, saj so zaradi specifičnosti okolja vir mnogih endemičnih vrst. Nekateri živali v mokriščih najdejo stalen življenjski prostor, druge se vanje zatekajo občasno ali le v delu svojega življenjskega cikla.

Intenzivno kmetijstvo in urbanizacija povzročata izgubo naravnih življenjskih prostorov, kar predstavlja grožnjo populacijam številnih rastlinskih in živalskih vrst. Mejice in mokrišča predstavljajo eno izmed pomembnejših točk biodiverzitete predvsem v kulturni krajini, pomembna pa so z vidika uravnavanja vode v okolju, preprečevanja vetrne in vodne erozije prsti ter ohranjanja biodiverzitete. Hkrati pa so velik ponor ogljikovega dioksida, ki prispeva h globalnemu segrevanju podnebja. Ohranjanje mejic in mokrišč lahko torej vidimo kot eno izmed pomembnih strategij

prilagajanja podnebnim spremembam in ohranjanja ekosistemskih storitev.

Vključili rakovške učence

V okviru projekta MEJ-MO JIH! – Pomen ohranjenih MEJic in MOkrišč za prilagajanje podnebnim spremembam in ohranjanje biodiverzitete, ki ga izvaja Herpetološko društvo – Societas herpetologica slovenica skupaj s Centrom za kartografijo favne in flore, financirata pa ga Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor, smo v izobraževalnem sklopu, v katerega smo vključili deset šol iz različnih regij, sodelovali tudi z Osnovno šolo Jožeta Krajca Rakek. Z učenci 6. razredov smo v sklopu naravoslovnega dne poskušali poiskati

prezrta življenjska okolja v okolici šole ter živali in rastline, ki v njih živijo. Poleg dela z mladimi smo odprli prostor širše diskusije na temo pomena mejic in mokrišč tudi na predavanju 28. novembra v rakovski knjižnici.

Rakek leži med dvema izredno pomembnima mokriščema – Rakovim Škocjanom ter Cerkniskim jezerom. Gre za okolja, ki so prepoznana z vidika visoke pestrosti rastlinskih in živalskih vrst ter tudi edinstvenosti okolij samih. V nasprotju z vidnostjo in prepoznavnostjo omenjenih mokrišč pa se hitro zgodi, da majhni kali in mejice, ki prav tako igrajo pomembno vlogo v okolju, ostajajo prezrti. Pomislimo torej naslednjič, ko opazimo kakšno prezrto mejico ali kal v našem kraju, da vsaka posekana mejica in vsako izsušeno mokrišče vplivata tako na človeka kot na mnogotere živali, ki so odvisne od ohranjanja teh okolij.

Avtorica: **Maruša Mele Pavlin** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Hruškarje

»Nekaj časa bo trajalo, da grem do ljudi in da se zmenimo, kdaj se srečamo. Hruškarje so dolga vas,« je po telefonskem klicu, ali jih Slivniški pogledi lahko obiščemo, dejala **Silva Šivec**. **Z Romano Mahne sta se potrudili in na kup zbornali velik del Hruškarcev.**

Zbrali smo se pri **Zalarjevih**, pri **Ivanu** in **Ivanki**. Namestila sta nas v nekdanji skedenj, ki ga je Ivan preoblikoval v apartma, Ivanka pa v njem dolgo razvajala svoje goste. »Samo kakšnih enajst odstotkov je bilo slovenskih, zaradi lova so bili večinoma Italijani, tudi veliko Škotov sem imela,« se spominja. Danes gostov nima več, gostoljubna pa je ostala. »Naša Ivanka je kuharica čez vse,« jo hvali **Maja Novak**. Mize so se kar šibile pod dobrotami, ki jih je za srečanje napekla skupaj s sovaščankami. Med njimi je bila tudi povanca, kot pri Hruškarjih rečejo ocvirkovski.

Vas res ni majhna. »Delimo jo na Zgornje in Spodnje Hruškarje, Ul'ce in Anžkov graben,« razlaga **Katja Šivec**. Če nisi domač, se ti zdi, da se obcestne table Hruškarje, Cajnarje in Bečaje menjavajo na nekaj metrov samo za to, da zmedejo »Dolince« pri iskanju prave hišne številke. Logika pa je čisto enostavna in verjetno prastara, povezana z obdelovanjem zemlje. Le zakaj bi prečkali vodo večkrat, kot je to potrebno? Vas proti Cajnarjem zamejujeta Cerkniščica in Hruškarski potok, v smeri Bečajev pa je ločnica cesta. Močvirnati teren, v katerem se pozna vsaka stopinja, se po stopinjah imenuje Stopnak. »Most čez Hruškarski potok so zgradili leta 1932, prej je bila tam lesena brv,« ve povedati **Jože Kocjančič**.

Lahko sredi gozda zmanjka smreke in jelke?

»Pri Hruškarju smo imeli trgovino, pošto, šolo, tovarno in gostilno,« našteva **Rado Šivec**. Čeprav rečemo, da so bili obrat tovarne Iskra, pošta in trgovina v Cajnarjih, pa Hruškarci hitro povedo, da je to na njihovi strani vode, tako kot cajnarški gasilski dom. »In oljarno smo imeli,« dodajajo. Najprej na hruškarskem koncu, kasneje so novo oljarno naredili pod bližnjo Kremenco. **Jože Šivec** je v njej delal enajst let. Izdelovali

V osrednji del vasi pridemo od Bečajev. Zdaj, ko imajo smerokaz, s tem ni več težav.

so eterično olje iz vejčja jelke, smreke in storžev. »En čas nas je delalo šest, nazadnje sva delala samo dva. Nehala sva, ker je zmanjkalo surovin.« Sredi gozda? »Seveda, saj so vse oklestili. Ena izmena je porabila 2000 kg surovin na dan, en čas so delale celo tri izmene.« Imeli so kar tri kotle. Z nabiranjem vejčja in češarkov za oljarno je nekaj dodatnega denarja kapnilo v žepe okoliških prebivalcev. Veliko jih je kruh služilo v obratu Iskre. Spomnijo se, da je v nekem obdobju tam delalo okoli štirideset ljudi. To so že povojna leta. Prej so pozimi izdelovali zobotrebce in hodili tesat na Hrvaško, ve povedati **Justi Šivec**. Anžkov ata iz Grabna je bil šuštar, delal je še v 80. letih minulega stoletja. V spominu je ostala tudi hruškarska šivilja T`skrajna Tona. Ljudi je preživljala tudi zemlja. Danes imajo tri glave, tri živine rečejo, le še pri Bečajevih, pri hiši, v kateri je doma najstarejša vaščanka, 86-letna **Helena Bečaj**. Zelenjavo si še vedno pridelajo doma, le njive so manjše, kot so bile. »Včasih so sejali pšenico, rž, oves, proso, ajdo in ječmen. Vsaka malenkost zemlje se je izkoristila, zdaj se pa zaraščajo najlepše

njive,« razmišlja **Rado Šivec**. Do mline ni bilo daleč, Gregurjevi, Bečaj so se pisali, so ga imeli malo višje od Anžkovih v Grabnu. **Jože Šivec** se še dobro spominja, kako je kot otrok tam lovil ribe. Minska kolesa so se zavrtela le, ko se je v jezu nabralo dovolj vode. »Voda je bila bolj švoh, so morali še čakati, da se je nabrala. Zmleli so in šli domov, niso živeli v mlinu.«

Neokrnjeni Hruškarski potok zaradi življa, ki je v njem, danes cenijo biologi, nekoč pa je vasi dajal življenje. Iz nje-ga so vodo napeljali v korito sredi vasi za vse, ki niso imeli štirn. V sušnem času pa voda ni pritekla do vasi. Takrat so jo z volmi pripeljali iz Grabna, veliko so jo v škafih na glavah znosile ženske. Pot so verjetno znale prehoditi z zavezanimi očmi, saj so v Grabnu tudi prale perilo. Leta 1970 so Hruškarci znova pljunili v roke in si v dveh letih uredili vodovod, ki je v rabi še danes. Voli so imeli v vasi domovinsko pravico: »Gregurjev ta stari oče, Ta Dolenj, še tastari, pa naš oče so iz Iške fural les na Rakke,« našteva **Jože Šivec**.

Gost promet ob glavni cesti so, ker tam stoji njihova hiša, dobro izkoristili

Kocjančičevi. »Oče je imel do leta 1947 pošto, v letih 1952 in 1955 smo imeli gostilno, Urbasovi – Urbanovi iz Bezuljaka pa so imeli pri nas trgovino, še v stari Jugoslaviji« razlaga Jože Kocjančič.

Po vojni so imeli v vasi tudi šolo, pred tem so jo obiskovali na Kruščem in v Cajnarjih. Jože Kocjančič se spominja: »Bila je od prvega do osmega razreda. Moja mama je kuhala malico. Vem, da nas je bilo eno leto šestindeset učencev.«

Brez pregovornih »fovšije« in sprtosti

Hruškarci se iskreno veselijo dosežkov svojih sovaščanov. Ponosni so na arhitektko Katjo Šivec, ki je v otroških letih nastopila v kar dveh nadaljevankah: Dvojne počitnice in Pozabljeni zaklad. Njen stari oče Jože Šivec pa je z 62-letnim stažem starosta Lovske družine Cajnarje. Zanimivo, ugotavlja, da je okoli vasi manj medvedov kot včasih. Pozna se, ker morajo kmetje živino za zakol odpeljati v Postojno. Ko so krali doma, so drobovino odvrgli v bližnji gozd, kar je privabilo medvede. Lovca sta še **Sandi Šivec** in **Ivan Zalar**.

»Godci prevladujejo v vasi,« se smeje gospa **Danica Štrukelj**. Pred leti so jih našteali več kot deset. Znani Ansambel Bratov Štrukelj zaigra le še za posebne priložnosti. **Mitja Štrukelj**, ki živi doma, razlaga, da so bili vsi razen njega samouki, tudi njegov brat Boštjan. Sam je na nižji glasbeni šoli končal trobento,

Hruškarci so med seboj zelo povezani, obiskovalcu takoj naštejejo odlike svojih sovaščanov.

glasbeno pot pa je začel z igranjem na traktor za pretakanje vina. Mitja in Boštjan sta vsaj tretja generacija glasbenikov pri hiši. O vasi in vaških godcih je pred leti v Kmečkem glasu pisal novinar z Blok Tone Urbas. Številko so vaščani skrbno shranili, tako kot številne fotografije iz njihovih družin.

Hruškarje ali Hruškarji? Danes vse bolj Hruškarje, tudi uradno in pri mlajših vaščanih. Starejši pa še sledijo prvotnemu poimenovanju Hruškarji, doma so torej pri Hruškarju. Po ljudskem izročilu je vas dobila ime po hruškah. »Pravijo, da je bilo tukaj dosti hrušk,« razlaga **Slava Jakopin**. Kdo ve, kaj bi se našo zgodbo napletlo, če bi vas predstavili še predniki današnjih prebivalcev. V turjaškem urbarju za gospodstvo

Nadlišek iz let 1749–1753, beremo, da so si eno kmetijo pri Hruškarju delil trije Bečaji. Anton je imel v lasti pol kmetije, po četrta pa Gregor in Nikolaj. Najverjetneje so bili bratje. V Franciscejskem katastru iz leta 1824 je na številki ena vpisan Tomaž Stražišar, Matija Bečaj je imel hišno številko dve, Lovrenc Sernel bi položnice dobival na številko tri, na številki štiri pa je bil doma Pavel Bečaj. Roko damo v ogenj, da vsi z družinami! Konec 19. stoletja so v vasi našteali še eno hišo več in kar petdeset ljudi. Danes jih je manj, triinštirideset, hiš pa precej več: enajst ob vodi, štiri ob cesti in pet »sredinskih«. Šest je praznih, zato nas ne preseneti, da so štirje vaški otroci: **Svit**, **Maj**, **Sara** in **Tilen** ponos vseh vaščanov, tako kot dijakinja **Nina Bečaj**, ki bo kmalu frizerka.

Vaščani si želijo, da bi imeli do bližnje cerkve svetega Jurija asfaltno cesto. Ob cerkvi na hribčku je pokopališče za vasi iz Cajnarske doline. Ugotavljajo, da v njih več ljudi umre, kot se jih rodi, zato je pot precej v rabi. Občina je v zadnjih desetletjih popravila napake iz preteklosti, zaradi katerih so ljudje odhajali v dolino. Vasi je opremila s sodobno infrastrukturo, tudi z optičnim omrežjem. Ni dvakrat za reči, da bo tudi zato hruškarski naraščaj čez leta ostal doma, v neokrnjeni naravi in miru, ki bosta vse več vredna. Že zdaj otroci povedo, da se radi igrajo zunaj, celo v gozdu, in z občudujočimi očmi gledajo traktorje in vitle. Starejši pa se, ugotavljamo, ne bi branili avtobusa do Cerknice in nazaj.

Pri Ivanki in Ivanu Zalarju so se v prijetnem vzdušju prepletale preteklost, sedanost in, na kar so opozarjali otroški glasovi, tudi prihodnost. Jože Kocjančič v ospredju se je razgovoril o domači vasi.

Rekreacijsko društvo Cerknica

Rekreacijsko društvo Cerknica (RDC) letos praznuje 25-letnico svojega obstoja in neprekinjenega aktivnega delovanja na področju rekreativnega športa tako mladine kot odraslih.

RDC je bilo ustanovljeno leta 1994. Njegova ustanoviteljica in prva predsednica je bila **Fani Černigoj (Zrimšek)**. Vpeljala je aerobiko, ki je bila v naši državi šele v povojih. To je bilo tudi prvo in edino rekreacijsko društvo v naši občini. Aerobna vadba je pritegnila veliko število žensk in deklet in članstvo v društvu se je iz leta v leto povečevalo. Štelo je že tudi okrog 200 članov. Takrat so bile vaditeljice poleg Fani še **Valči Čeček, Milenka Korošec** in **Mojca Lunka**, ki so vadbe vodile vrsto let in veliko prispevale, da je društvo dočakalo 25-letnico. Fani, Milenka in Valči sedaj ne delujejo več v našem društvu.

Štiri vaditeljice

Že leta 2003 je predsedovanje prevzela Mojca Lunka, ki je predsednica še danes.

Vsa ta leta je tudi vaditeljica, ki je vrsto let s svojim »power kickom« (eksplozivno vadbo, ki kombinira gibanje in elemente borilnih veščin) in pozitivno energijo privabljala številne; najprej v prostorih starega cerkniškega vrtca, potem v Grahovem in avli osnovne šole v Cerknici.

V zadnjem obdobju je tako kot povsod tudi v naši občini ponudba različnih vrst vadb velika, kar je posledično privedlo do tega, da se je zmanjšalo število vadečih v našem društvu; vendar je treba poudariti, da tako po številu članov kot z vidika ponudbe različnih vadb ostaja RDC vodilno na občinski ravni.

Trenutno v društvu delujemo štiri strokovno usposobljene vaditeljice. **Klara Meden** je po izobrazbi mag. prof. športne vzgoje in vodi funkcionalno vadbo, ki je zelo dobro sprejeta in dobro obiskana. Društvu se je pridružila leta 2016. **Ilena Lenassi** je inštruktorica telovadbe in vodi vadbo body energy. Ilena je aktivna članica RDC že od same ustanovitve, kot vaditeljica pa deluje že sedmo leto. Mojca Lunka je vaditeljica aerobike, ki je s svojim power kickom navdušila veliko število vadečih. Letos smo prvič začeli z vadbo zumbé, ki jo vodi vaditeljica **Andrea Spina**. Andrea prihaja iz Argentine. Vaditeljice se redno izobražujejo in se udeležujejo kongresa, ki ga organizira Fitnes zveza Slovenije.

Pester izbor vadb

Posamezne vadbe se med seboj razlikujejo. Power kick je, kot že rečeno, eksplozivna vadba, ki kombinira gibanje in elemente borilnih veščin. Vadba je nabita z adrenalinom in energijo. Funkcionalna vadba zajema osnovne

Vsako leto v društvu organiziramo tudi prednovoletno srečanje.

oblike funkcionalnega gibanja človeka. Vaje se izvajajo z lastno težo in enostavnimi pripomočki, kot so: proste uteži, »kettlebell« oziroma dvigovanje uteži, elastike, različne žoge ... Body energy vključuje aerobno vadbo in pilates, tehnike dihanja, energijske vaje in hormonsko jogo. Vadba je primerna za vse starosti, tudi za starejše. Vključuje še izobraževanje na področju zdravega načina življenja in kako uspeti, da tudi v starosti ostanemo zdravi, vitalni, ustvarjalni. Zumba je dinamična in zabavna plesna vadba, ki združuje elemente klasične aerobike in plesne korake različnih plesnih stilov ob eksotični latinskoameriški glasbi. Cilj vadbe je ojačati in oblikovati celotno telo. V društvu nudimo tudi vadbo za mlajše, poimenovano Migarija, in za starejše odrasle Fit-senior, ki ju trenutno zaradi premajhnega števila zainteresiranih ne izvajamo. Vadbe se izvajajo v Grahovem, na Rakeku in v Dolenji vasi in so vsak dan od ponedeljka do petka; točni termini so objavljeni na naši Facebook strani. Poleg samih vadb nekajkrat na leto organiziramo tudi krajše pohode. Lani smo organizirali izlet po Stradi Napoleonica do Proseka in gradu Miramare. Vsako leto za svoje člane in članice organiziramo prednovoletno zabavo; obišče nas tudi Božiček.

Vložek v zdravje

Vse od začetka delovanja spodbujamo občanke in občane, da se nam pridružijo, da jim približamo vadbo in oza-vestimo njeno dobrobit za zdravje, počutje in kakovost življenja. Skupinska vadba ima pozitivne strani tudi z vidika druženja in medsebojnega povezovanja. Poudarjam, da vadbe niso rezervirane samo za ženske. V društvu si

želimo, da bi se povečalo tudi število moških članov. Telesna vadba je vsekakor najboljši vložek v zdravje in čustveno stabilnost. Polepša življenje, nas izpolnjuje. Zdravo, močno telo in um sta pogoj, da v življenju dosežemo vse, kar želimo, in se znamo soočiti s travmami in obremenitvami.

Ugotavljamo, da se predvsem starejši odrasli premalo vključujejo v skupinske vadbe. Še vedno velja miselnost »saj se pri gospodinjskih delih gibljem dovolj« ali pa si ne vzamejo časa za telovadbo, ker se jim ne zdi prioriteta in nujno potrebna. S procesom staranja pa se pojavijo različni dejavniki, ki vplivajo na mobilnost, upad moči; prihaja do splošne oslabelosti, zmanjšanja mišične mase, možen je pojav značilnih bolezni, kot so artritis, diabetes, visok pritisk, depresije, bolezni ščitnice idr. Vse to vodi do funkcionalnega nazadovanja.

S primernim in prilagojenim ter strokovno vodenim treningom, vadbo, ki jo nudimo v našem društvu, in z določenimi tehnikami, ki jih predstavimo in učimo, se vsekakor da vplivati na procese staranja, na povečanje mišične moči, gibljivosti in prirast mišične mase tudi pri starejših.

Telesna vadba je tudi imunoterapija, kar pomeni, da deluje protivnetno. Med vadbo mišične celice sproščajo »miokine«, ki vplivajo na zmanjšanje kroničnega vnetja, ateroskleroze, inzulinsko toleranco (diabetes) ali na pojav tumorjev in tudi na zmanjšanje viscelarnega maščevja (to je notranja zamaščenost organov, kar se navzven vidi kot povečan obseg trebuha). Redna in zmerna vadba kaže dobrobiti za imunski sistem, ekstremni treningi pa delujejo oksidativno, kar povzroča vnetne reakcije, porušena je homeostaza.

Telesna vadba je tudi imunoterapija, kar pomeni, da deluje protivnetno.

Aktivnost se spleča

Telesna nedejavnost je vzrok za mnoge bolezni, tako s fizičnega kot psihološkega vidika, zato velja rek: raba organe krepi, neraba krni!

Ta nasvet je pravilen tako z anatomskega kot tudi fiziološkega in nevrološkega stališča. Na primer, če mišic ne uporabljamo redno, te postanejo šibkejše in manj odzivne, če kosti ne obremenjujemo – postanejo mehke, če svojih možganskih celic ne spodbujamo pri različnih dejavnostih – propadajo. Vse te stvari se ne dogajajo zaradi staranja samega, temveč zaradi nedejavnosti. Na stres, ki nas pravzaprav spremlja od rojstva do smrti in je del narave staranja, lahko vplivamo. Kako dobro se znamo odzivati nanj, določa, kako se staramo. Stres vpliva na endokrini sistem in zakrči mišice. Posledica mišične zakrčenosti pa so bolečine v vratnem delu, križu, ramenskem obroču ... Vse to vpliva na držo telesa, ki lahko človeka prikaže starejšega, kot v resnici je.

Upam, da je bilo izpostavljenih dovolj razlogov, da se odločimo in udeležimo redne, vodene vadbe. Menim, da ni protiargumentov in da je odločitev le vaša: Hočem biti zdrav/-a, poln/-a energije, svoboden/-a, zadovoljen/-a, ustvarjalen/-a in sprejeti temeljno načelo, da sem odgovoren za svoje življenje. Smer človekovega življenja ni začrtana, temveč je odprta. Življenje lahko teče v smeri rasti in vse večje moči, lahko pa tudi v smeri propadanja in nazadovanja.

Proces staranja se začne od prvega dne življenja in starati se pomeni rasti, postajati globlji, modrejši, ali pa, če hočemo, pomeni propadati, se manjšati in postajati neuporaben. Odločitev je na posamezniku. Delo na sebi je res najtežje, a se vedno najbolj spleča! Za naslednjo vadbeno sezono pripravljamo novosti in nove dejavnosti, ki bodo vključevale tudi delavnice, a to naj bo za zdaj še skrivnost. Pridružite se nam!

S primernim in prilagojenim ter strokovno vodenim treningom lahko vplivamo na povečanje mišične moči tudi pri starejših.

Most kakor kamen kost

V počastitev Evropskega leta kulturne dediščine 2018 je Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije podprlo mednarodno gostovanje projekta v Srbiji, ki ga je pod okriljem PAJN Zavoda za sonaravno bivanje iz Cerknice zasnovala in izvedla Cerkničanka Ljoba Jenče.

Poleg recitala Lepa Vida, ki ga je pevka ustvarjala z nam že znanim mladim pianistom in improvizatorjem **Juretom Goručanom** in srbskim skladateljem in glasbenikom **Borisom Kovačem**, je izvirnemu izročilu uskoške dediščine Bele krajine in kresnim pesmim posvetila drugi del koncerta.

Pesmi je raziskovala na osnovi strokovne monografije **dr. Marka Terseglava** in zvočnega gradiva Glasbenonarodpisnega inštituta Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) v Ljubljani, ki je za projekt dovolil tudi uporabo najstarejših zvočnih posnetkov na voščenih valjih iz leta 1914 **dr. Jura Adlešiča**, po katerih sta s srbsko raziskovalko ustne dediščine **Svetlano Spajić** pesmi tudi poustvarili.

Življenje tke vezi

Koncert je bil multimedijski, saj sta umetniški video o dragoceni folklorni dejavnosti Adlešičev ter ohranjanju dediščine v Krajinskem parku Kolpa in dokumentarni video o zadnji generaciji nosilcev starega uskoškega in kresnega izročila Bele krajine dopolnjevala in uvajala izvedbe. Posnela in režirala jih je **Jasna Hribernik**, ki jo poznamo iz nagrajenega filma o Cerkniškem jezeru Zadnji čoln (2004, VPK).

V tretjem delu so vsi glasbeniki združili ustvarjalne moči in izvedli tri pesmi, med katerimi je bila nosilna Al je kaj trden ta vaš most, tradicionalni ples belokranjskih folklornih skupin, ki je simbolično nagovorila javnost o mostovih med narodi, državami in ne nazadnje ljudmi. Življenje tke trdnejše vezi, kot se zavedamo, trdne kot kamen kost. In prav gotovo je, da navadni ljudje ne želimo vojne, temveč prijateljsko sobivanje in mir na svetu. Ima pa pesem še drug namen v tradiciji Bele krajine. Na velikonočni ponedeljek so ljudje zaplesali pod gradom ali občino in spraševali župana ali oblast, kam je šel skupni denar in kako je bil porabljen. Šegava vsebina pesmi pa spominja na naše pustne navade s taistim namenom. Ob koncu pa so ohranili obrednost plesa, ki je pripravljala mlade na odraslo dobo.

Projekt je naletel na odličen odziv in si obeta novih mednarodnih gostovanj, zagotovo pa si ga želijo doživeti tudi prebivalci Bele krajine, kjer je po petsto letih še vedno mogoče najti sledi prebegov, ki so v naše kraje pribežali pred Turki. Predvsem pa se ob velikih prizadevanjih za ohranjanje nesnovne kulturne dediščine vedno razveselijo, ko jim kateri projekt, kot je tudi Most kakor kamen kost, da mesto, ki jim pripada – torej spoštovanje in vrednotenje dela za skupno dobro.

Uspešno leto

V letošnjem letu je PAJN udeležil kar deset večjih in dvanajst manjših koncertov v tujini, in sicer v Avstriji (Krems – gostovanje z ljudskimi pevci z Lokovca in Folklorno skupino Kal nad Kanalom, Bad Schonau – umetniška instalacija Spomin sveta zapoje v meni), Franciji (Nica, Montaphillant – pripovedovanje epa PARZIVAL), Argentini (Buenos Aires, Mendoza – koncert Evropska kulturna dediščina arhetipov v slovenski ljudski pesmi) in Srbiji (Beograd, Pančevo, Subotica – Most kakor kamen kost), kar se šteje za izjemno dobro leto. Kako tudi ne, saj je PAJN ustanovljen z namenom raziskovanja in ohranjanja kulturne dediščine. Po prejemu najvišjega strokovnega priznanja Europa Nostra 2017 za projekt Mladi čuvarji izročila so se mu vrata odprla prav v letu, ko je predsednik združenja Europa Nostra maestro Plácido Domingo izpostavil pomen ohranjanja kulturne dediščine za našo lastno identiteto.

Voditeljica Zavoda Pajm Ljoba Jenče pa v tem letu praznuje 30-letnico zbiranja ljudskih pesmi Notranjske, ki ga je v letu 1988 podprla Občina Cerknica in pri posameznih izdajah tudi Ministrstvo za kulturo.

Brez tega vztrajnega, raziskovalnega in umetniškega dela Ljobe Jenče – dokumentiranja in objavljanja notranjske ljudske pesemske in druge nesnovne kulturne dediščine – marsičesa danes ne bi bilo.

Avtorica: **dr. Anja Bajda Gorela** Fotografija: **arhiv KD Cerknica**

Leto 2018 v Kulturnem domu Cerknica

Drage občanke in občani, leto 2018 je za nami in že smo vstopili v sveže 2019, ki so ga pospremili prijetne želje in voščila.

V Kulturnem domu (KD) Cerknica smo se res trudili, da bi se pri nas počutili prijetno in da bi vam bile obiskane prireditve v kar največje notranje zadovoljstvo. Obljublamo, da s svojimi prizadevanji v novem letu ne bomo prenehali.

Ste že opazili lističe ob skrinjici pri vhodu v dvorano kulturnega doma? Najmlajši so vabljeni, da nam na njih kaj narišejo, tisti starejši pa nam lahko zapišete svoje vtise ali ime izvajalca, čigar nastop bi želeli v prihodnje obiskati v domačem kulturnem domu; predloge pa seveda sprejemamo tudi prek spleta in družbenih omrežij.

V letu 2018 smo tako združili moči z Notranjskim študentskim klubom in prav na pobudo nekaterih mlajših gledalk, ki so svoj predlog zapisale na lističe, organizirali koncert skupine BQL z gostjo Niko Zorjan. Prav tako smo opazili nekaj drugih želja, ki jih bomo za vas uresničili v letu 2019.

Veseli nas, da nam tudi osebno izrekate svoje zadovoljstvo ob obisku prireditev. Kultura diha s skupnostjo. Vaše pobude in odzivi nam veliko pomenijo in smo zanje hvaležni, saj se zaradi tega v novo leto podajamo s še večjo motivacijo za doseganje visoke kakovosti organiziranih dogodkov.

Januarja se bomo dvakrat nasmejali, 19. januarja ob komediji **Striptiz** z Matjažem Javšnikom, 31. januarja pa predstavi **Priznam** z Marijano Brecej, Aleksandro Balmazovič, Zvezdano Mlakar, Majo Martino Merljak in Tino Gorenjak.

Nismo pozabili niti na najmlajše: v soboto, 12. januarja, bomo v okviru Filmarije ob 17. uri predvajali animirani film

Neverjetna zgodba o velikanski hruški in v nedeljo, 20. januarja, prav tako ob 17. uri kulturni film **»A je to? Znova v akciji«**.

Oba večera na omenjena datuma pa pripravljamo program tudi za odrasle filmske sladokusce: 12. januarja zvečer bomo predvajali film **Igram, sem** Miroslava Mandiča, ki raziskuje meje med fiktivnim in resničnim, meje igranega in realnega sveta. Projekciji bo sledil pogovor z ustvarjalci. V nedeljo, 20. januarja, pa vas prijazno vabimo na ogled filma **Tatiči**. V presunljivi in pretresljivi zgodbi o siromašni japonski družini, ki se mora preživljati z vsakodnevnimi kraji, Hirokazu Koreeda podkrepi svoj intimni humanizem z družbenim angažmajem, ki je zaznamoval že avtorjeve zgodnje filme. Film je dobitnik nagrade zlata palma na festivalu v Cannesu 2018.

Po Apalaški poti

Obiskovalci rakovške knjižnice so se skozi potopisno predavanje **Jakoba Jaše Kenda** 13. decembra 2018 odpravili po Apalaški poti. Po izobrazbi doktor literarnih ved je v javnosti znan predvsem po prevajalskem delu, med drugim je poslovenil tudi serijo knjig o Harryju Potterju. Tokrat se je predstavil v drugačni, bolj zasebni luči: kot pohodnik. Lansko leto je kot prvi Slovenec prehodil »mater vseh poti«, Apalaško pot, ki je dolga več kot 3.500 kilometrov. Poteka čez istoimensko pogorje skozi štirinajst ameriških zveznih držav na vzhodu ZDA. Dogodivščine na dolgi divjinski poti in doživljanje te je opisal tudi v potopisnem romanu *Apalaška pot* in ga izdal v samozaložbi. Hudomušna in slikovita pripoved gosta je verjetno marsikoga spodbudila, da se v prihajajočem letu večkrat odpravi v naravo. ■

☞ Nevena Savič ☞ Tine Mauer

Avtor: **Bogdan Urbar** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Predstavitev arhiva Župnije Cerknica

V mesecu februarju sta Župnija Cerknica in Knjižnica Jožeta Udoviča sklenili dogovor o ureditvi in digitaliziranju župnijskega arhiva. Sklenjeni dogovor je precejšnja novost sodelovanja javnih zavodov in župnij pri urejanju bogate cerkvene dediščine v okviru lokalnih domoznanskih zbirk.

Prvi plodovi sodelovanja so bili predstavljeni na priložnostni razstavi, ki je bila postavljena v mesecu aprilu v cerkniškem župnišču.

Tekom leta je bilo strokovno obdelanih 5383 listov posameznih dokumentov, 166 fotografij, ena revija s štirinajstimi listi, tri dopisnice, štirinajst ovojnica ter 18 rokopisnih zvezkov v obsegu 2704 listov. Gradivo je bilo shranjeno v 16 tehničnih enotah. Izdelanih je bilo 10399 digitalnih posnetkov. Del te bogate zapuščine, v kateri je kar 621 listinskih dokumentov, ki imajo po zakonu status kulturnega spomenika, je postavljenih na ogled v prostorih cerkniške knjižnice do 19. januarja.

Pomen tovrstnega sodelovanja in ohranjanja bogate zapuščine cerkvene dediščine so ob odprtju razstave poudarili direktorica knjižnice **Marija Hribar**, župnik **mag. Jožef Krnc** in župan **Marko Rupar**. Skupna misel nastopajočih je bila, da lahko različni deležniki s skupnim sodelovanjem in medsebojnim zaupanjem prispevajo pomemben delež k ohranjanju kulturne dediščine bodočim rodovom. Najlepši dokaz tega je tudi povezovanje z zasebnimi raziskovalci in zbiralci, saj je na

ogled tudi delček bogate zbirke **Antona Cvetka**. Otvoritveni večer je z ubranim petjem popestrila solistka **Anamarija Štefancič**. Razstavo so pripravili **Anita Leskovec**, **Tine Mauer** in **Bogdan Urbar**.

Počastili 100 let junaških dejanj Rudolfa Maistra

✉ Karmen Petrič 📷 Ljubo Vukelič

28. novembra je v Maistrovi dvorani unškega gasilskega doma potekala prireditev Rudolf Maister – 100 let severne meje, ki sta jo skupaj organizirala Notranjsko domoljubno društvo general Maister z Unca in Založba Mladinska knjiga. Prireditev je bila tretji predstavitevni dogodek, ki ga je Mladinska knjiga organizirala v »trojčku« Maistrovih krajev – rojstnem mestu Kamniku, Mariboru in na Uncu kot kraju Maistrove smrti. Pred prepolno dvorano so knjigo Rudolf Maister – Sto let bojev za severno mejo predstavili soavtor besedila **dr. Mihael Glavan**, urednik likovne opreme in fotografij v knjigi **Primož Premzl** ter gostitelj večera **Bogdan Urbar**. Kot je že kar nekako v navadi, so prijetno vzdušje popestrili člani Pevskega društva Dragonarji generala Maistra. Skozi razgovor z obema gostoma ni bila predstavljena le vsebina obsežne monografije, ki prihaja na slovenski trg ob 100. obletnici bojev za severno mejo, ampak tudi Maistrova tesna povezava z Notranjsko, s stricem Lovrom Šebenikarjem in teto Matildo Šebenikar, ki sta pomembno vplivala na oblikovanje njegovega odnosa do domoljubja ter slovenske literature. ■

Mati in hči

✉️ Karmen Petrič

V torek, 18. decembra, sta v Knjižnici Ivana Matičiča na Rakeku svoja dela predstavili članici Kulturnega društva (KD) Rak Rakek, **Karmen Subotič Dobrin** in **Ines Subotič Jakopanec**. Razstava zajema dela, ki so pretežno nastala v preteklem letu. Avtorici predstavljata bogat opus ustvarjanja v različnih tehnikah in oblikah. Ogledamo si lahko mozaike, slike z zemljo, akvarele, grafike, risbe, vezene slike, nakit, izdelke iz papirja ... Odprtja razstave se je udeležilo veliko obiskovalcev. Kulturni program je povezovala **Maja Malc**, nastopili pa so skupina Hlodi ter **Maja Mekina** in **Enej Truden**. Strokovno oceno k razstavi je podala magistra umetnosti, akademska slikarka **Karmen Bajec**. Obiskovalci so se podružili ob bogato obloženi mizi. Razstava bo na ogled do 18. januarja. ■

S koncerti pričarali praznično vzdušje

✉️ Maruša Mele Pavlin

Praznično vzdušje z več koncerti decembra tradicionalno pričara tudi Glasbena šola Frana Gerbiča Cerknica. Najodmevnejša sta koncerta učiteljev in orkestru šole. V petek, 21. decembra, so se na odru predstavili vsi štirje orkestri šole: kitarski, mali godalni, godalni in pihalni. Mladi glasbeniki in njihovi dirigenti: **Boštjan Šmalc**, **Mateja Klavžar**, **Ivan Marinović** in **Jernej Šmalc** so v repertoar uvrstili tudi božično glasbo. S sakralno glasbo so teden dni pred učenci svoj koncert v župnijski cerkvi v Cerknici začeli učitelji glasbene šole in ga nadaljevali z biseri klasične glasbe, ki se jim je ob bok enakovredno postavila tudi slovenska ljudska pesem. Koncertu posebno noto daje tudi izbrano okolje, za kar je glasbena šola Župniji Cerknica zelo hvaležna. ■

Štiri zlata priznanja Plesonogi

✉️ Jelena Oleami 📷 Matej Maček

V novembru so se člani Kulturno izobraževalnega društva (KID) Plesonoga udeležili tridnevnega festivala plesne ustvarjalnosti mladih Živa 2018 v Španskih borcih v organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti (JSKD). Prek izbora na lokalni in državni ravni so se v program festivala uvrstile tri mladinske plesne miniaturre in učna predstava v nastajanju; vse so prejele zlata priznanja. Nagrajene točke pod mentorstvom **Jelene Oleami** so: Lahko mi rečete Giorgio – skupina Plesoluna (**Karla Levec**, **Hana Obreza**, **Tinkara Plos** in **Dominika Urbiha**), Vpisani v telo – avtorski solo ples Tinkare Plos, Padle – duet Dominike Urbiha in Tinkare Plos. Na festival se je uvrstila tudi učna predstava avtorja **Sama Oleamija** Kako gledamo ples?, ki želi gledalcu približati sodobni ples in je še v nastajanju. ■

Praznični koncert Cluster

✉️ Damjana Živec 📷 Karmen Petrič

14. decembra je v Kulturnem domu Cerknica potekal Praznični koncert Vokalne skupine Cluster. Vokalna skupina deluje pod vodstvom **Jelke Bajc Mikuletič**. Letošnji koncert je bil še posebej čaroben, saj so nastopili številni gosti. Cluster je svoj izbor pesmi popestril tudi z instrumentalnimi izvedbami – na prečni flauti jih je spremljala **Monika Jambrošič**, na kitari pa **Jaka Peteh**. Pridružili so se jim Potoški fantje, s katerimi so v preteklosti že sodelovale. Večer je popestrila tudi **Veronika Zajc**, ki je redka glasbenica v Sloveniji, ki igra na ljudski instrument violinske citre, ki so stare več kot sto let. Povabilu se je odzval domačin **Tadej Prevc**, ki je skupaj s kitaristom **Janom Drobničem** izvedel dve solistični točki. ■

Letna razstava mozaikov

✉ Karmen Petrič 📷 Tomaž Čuček

Sekcija Mozaiki je najmlajša sekcija KD Rak Rakek. Mozaike so člani najprej izdelovali v okviru likovne sekcije, zaradi izjemnega zanimanja pa je bila lani ustanovljena mozaična sekcija. Pod mentorstvom **Eve Ule** z veliko potrpežljivosti in natančnosti ustvarjajo iz različnih materialov – kamni, pesek, steklo, keramične ploščice ... Letos bodo poskusili ustvariti tudi svoj material in izdelati nove umetnine. Dela, ki so nastala v preteklem letu, so »mozaičarke« predstavile na letni razstavi v DEOS Centru starejših občanov v Cerknici. V kulturnem programu ob odprtju razstave 5. decembra je sodeloval Mešani pevski zbor (MePZ) Rak Rakek pod vodstvom **Danice Štefančič**, ki je s pesmijo povedel obiskovalce in varovance doma v prednovoletni čas. Razstava, ki je nastala s pomočjo Občine Cerknica, bo na ogled do konca januarja. ■

Preplet generacij

✉ Mojca Weber 📷 Karmen Petrič

24. novembra so v Osnovni šoli Jožeta Krajca Rakek člani Mešanega pevskega zbora (MePZ) Rak Rakek, ki ga vodi **Danica Štefančič**, pripravili simpatičen letni koncert. V goste so povabili Žensko vokalno skupino Mavrica iz Postojne pod vodstvom **Jelke Bajec Mikuletič** in mladinski pevski zbor z rakovške šole, ki deluje pod mentorstvom **Tine Milavec**. Preplet glasbenih točk; vse od narodnih, umetnih, pa tudi zimzelenih popevk; je poskrbel, da je vsak obiskovalec našel nekaj zase in tudi mrmraje obujal spomine na mlade dni in stare običaje, ki sta jih hudomušno predstavili obe povezovalki programa. Pozitivna energija medgeneracijskega sodelovanja se je še enkrat pokazala kot učinkovito sredstvo za izpeljavo uspešnih dogodkov v lokalni skupnosti, pa tudi širše. ■

Mladi paletniki

✉ Maruša Opeka 📷 Ljubo Vukelič

4. decembra je v Galeriji Krpan v Cerknici potekala otvoritev razstave mlajše sekcije Kulturno-umetniškega društva (KUD) Pa-leta. Otroci različnih starosti so pod vodstvom **Jerneja in Anžeta Dolničarja** ustvarjali na spomladanskih in jesenskih delavnicah. Na svoje izdelke so bili **Nik Mlakar, Risa Lavrič, Tjobj Petrič, Sara Mulc, Ela Rauh, Žan Maj Mrnjec, Neža Dobnik, Katarina Opeka, Sara in Neža Čokl, Matevž Kolar Mele, Mark Zalar, Maša Žagar, Ana Maresič Fink, Mariša Lesar, Maja Pokleka, Lucija, Sofija in Jurij Dragolič, Eva in Julija Tavzelj, Nina Janežič, Alenka in Erika Gutnik, Svit Širaj in Danaj Poje** zelo ponosni. Njihov trud je opazil tudi sv. Miklavž, ki jih je presenetil z darilcem. Prireditev je povezovala **Snežna Obreza**, učenec Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica **Klemen Godeša** pa je zaigral na kitaro. ■

VRTNARIJA NAJDI

V mesecu januarju
dobite za nakup
nad 25 EUR
praktično darilo.

Darilni program, zoo program...

Odrpto: pon.-pet.: od 8. do 19. ure sob.: od 8. do 13. ure nedelje in prazniki zaprto	VRTNI CENTER NAJDI Podskrajnik 16b 1380 Cerknica tel.: 051 724 004, 01 709 60 35
---	--

Avtor: **Miloš Toni** Vir: stareslike.cerknica.org

Križna jama leta 1968 – Sedežnica

Fotografija je nastala pred Križno jamo. Na zadnji strani je zabeležka, da je nastala leta 1956. Avtor, fotografijo smo dobili od njegove vnukinje, je Franci Bar, znani pionir fotografije našega podzemnega sveta. Franci Bar naj bi bil prisoten tudi na tej fotografiji, do objave tega članka pa nam ni uspelo ugotoviti, katera izmed oseb na fotografiji je on. V času nastanka fotografije je bil star 55 let in glede na to, da druga oseba na fotografiji drži fotografsko stojalo, je mogoče, da je to on.

Da je fotografija nastala pred Križno jamo, je potrdil tudi Lojz Troha. Fotografija naj bi bila prav tako razstavljena v klubski sobi Društva ljubiteljev Križne jame.

Kakšno je bilo fotografiranje podzemlja v času Francija Bara, si danes, v času digitalne fotografije, niti ne znamo predstavljati. Že samo raziskovanje jam brez današnje opreme ni bilo ravno enostavno. Kako pa so izgledali prenašanje opreme, osvetljevanje jame in fotografiranje na steklene plošče v primerjavi z današnjo digitalno tehniko, je danes nerazumljivo. Za primer: možen je bil samo en posnetek. Zaradi osvetljevanja z magnezijevem prahom je bilo po posnetku v jami toliko dima, da ponovitev ni bila možna. Posnetek pa je bilo možno preveriti šele doma, ko je bil razvit.

Konec šestdesetih let je bila ustanovljena Turistična zveza Cerknica, ki je združevala ponudnike turističnih storitev. Takrat so se pospešeno trudili z uvajanjem turizma v naše kraje. Poskušali so odpreti nove možnosti in turistično ponudbo. Okrog takšnih jeder bi lahko pospešili razvoj turizma v takratni občini, ki je obsegala sedanje občine Cerknica, Loška dolina in Bloke.

Tako je Tone Gornik, predsednik Turistične zveze Cerknica, organiziral ogled Križne jame, kamor so poleg sodelavcev povabili še predstavnike Republiške turistične zveze s predsednikom vred. Ideja Toneta Gornika je bila, da bi Križno jamo odprli za obiskovalce.

Pozimi, približno leta 1968, so se sredi dneva dobili na Bloški Polici v gostilni Rigler. Bilo je mraz, menda je bilo –15 stopinj. Peš so odšli proti Križni jami. Vodil jih je dr. France Habe z Inštituta za raziskovanje Krasa v Postojni, s katerim se je Tone Gornik poznal že iz gimnazijskih let.

Ženo Toneta Gornika je skrbelo, saj je bil zanj to prvi obisk jame. Prosila je dr. Habeta, naj še posebno pazi nanj in naj bo kar on z njim v čolnu. Res sta skupaj v čolnu za dva napredovala po jami. Ostali so bili že nekoliko globlje, ko je v petem jezeru Tone zaslišal pljus. Ozrl se je in zagledal kapo, ki je plavala po vodi, v vodi pa dr. Habeta. Pomagal mu je, da je ves moker v zimski obleki splezal nazaj v čoln.

Temperatura vode v Križni jami je okoli osem stopinj, pa tudi zrak je precej hladen. Ostali obiskovalci so se vrnili in pomagali dr. Habetu, da se je do golega slekel, ter poskusili

© Franci Bar (zbirka: Barbara Bar)

z ožemanjem njegove obleke vsaj malo pomagati. Seveda je posušiti niso mogli, Kavčič z Unca pa mu je odstopil svojo suho jopico. Pomagali so mu tudi s kakšnega pol litra slivovke, ki jo je Tone imel s seboj.

Nadaljevali so proti Kalvariji. Tam so se nekoliko zadržali in dr. Habe je tam fotografiral celotno skupino. Fotografijo je Tone Gornik nazadnje videl pri Kavčiču na Uncu, potem pa se je menda izgubila.

Obisk je trajal več kot osem ur, k Riglerci na Bloško Polico so se vrnili šele okrog enajstih zvečer. Tam so imeli večerjo, ob kateri so razpravljali o turističnih možnostih Križne jame. Tone Gornik je v duhu takratnega časa omenil idejo, da bi bilo za turizem dobro, da bi v jamo postavili sedežnico. Turisti bi se z njo zapeljali do Kalvarije, tam nekoliko postali in se enako vrnili iz jame. Tone se spomni, da v jami ne bi bilo treba narediti kakšnih večjih posegov, res pa bi morali odstraniti nekaj kapnikov. Dr. Habe je menda ob tem predlogu kar skočil in se močno razburil, kričal z rokami in kričal.

Naslednji dan je imel Tone Gornik zagovor v Postojni na Inštitutu za raziskovanje Krasa, kjer so bili vsi razburjeni. Spomnil jih je, da v Postojni vsi slavijo Luka Čeča, ki je jamo našel, in da se hvalijo z železnico v jami. Zakaj potem v Križni jami ne bi bilo sedežnice?

Seveda s to sedežnico ni bilo nič. Je pa zanimivo, da so pozneje razmišljali o sedežnici v Škocjanskih jamah, pa tudi s tem ni bilo nič.

Avtor: **Miha Jernejčič** Fotografija: **osebni arhiv**

Matej Mugerli

Matej Mugerli, vrhunski kolesar iz Solkana, je leta 2006 postal prvi Slovenec z etapno zmago na dirki svetovne serije. To mu je uspelo na dirki po Kataloniji. Kot član italijanske ekipe Liquigas (pozneje Cannondale) je prevozil tritedenski dirki Vuelto in Tour de France. Z ženo Katjo in štirimi otroki živi v Begunjah, trenutno okreva po poškodbi, sicer pa tekmuje za novoustanovljen avstrijski klub Niederösterreich.

Kdaj si začel kolesariti?

Začel sem pri desetih letih za bratom **Kristjanom**, že kmalu pa me je vodila pot v Italijo. Vrhunec je bil v ekipi Liquigas, ko sem štiri leta tekmoval v najvišjem razredu, prekolesaril tudi Tour in Vuelto. Tam sem imel vlogo pomočnika, tako da za kakšne etapne zmage ni bilo priložnosti, sem pa obe dirki odkolesaril v celoti. V Italiji sem kolesaril do poroke, potem sem šel za eno leto na gorsko kolesarstvo, za kar me je navdušil Cerknjičan **Peter Vesel**. Nato sem kolesaril v slovenskih ekipah, kot član ekipe Adria sem bil četrti v evropskem pokalu, s tem, da sem bil en mesec vodilni, nosilec bele majice. Pozneje sem kolesaril še v Azerbajdžanu, zdaj pa dve leti v Avstriji.

Kako izgleda povprečen dan profesionalnega kolesarja?

Vse je podrejeno športu, od prehrane do urnika. Zjutraj zajtrk, nato trening. Če je daljši, nekje do treh popoldne, če je krajši, potem do dvanajstih, sledita kosilo in še popoldanski trening. Za kaj drugega niti ni časa in energije. Priprave na tritedensko dirko recimo trajajo nekje pol leta. Pozimi treningi vključujejo tudi kakšen tek, plavanje, pohode, fitnes, poleti oziroma v sezoni pa le kolo, občasno tudi gorsko. Če takrat obremenjuješ druge mišice, lahko hitro pride do poškodbe oziroma vnetja. Je pa življenjski stil profesionalnega športnika odločitev, v katerega je vključena vsa družina. Brez podpore žene Katje ne bi šlo, zato sem ji res hvaležen.

Kako si se privadil na notranjsko okolje?

Ko sem prišel, pozimi praktično ni bilo videti kolesarja na cesti. Najprej sem ven spravil Petra Vesela, da je kolesaril tudi čez zimo, zdaj pa ima CRK (Cerknjiški rekreativni kolesarji) ne glede na letni čas vsako nedeljo izlet. Če je prava oprema, zakaj pa ne. Je pa res, da so na Primorskem zime milejše in je lažje kolesariti. Je pa na Notranjskem poleti toliko lepše in znosnejše. Imamo pa tako ali tako v Sloveniji to srečo, da se usedemo v avto in smo v pol ure na drugi lokaciji, kjer so pogoji za trening primernejši.

Obstaja kakšna priljubljena relacija, ki bi jo priporočil rekreativnim kolesarjem?

Čez Cajnarje in Ravniki do Blok, nato po želji še do Loške doline. Klanca proti Rakitni najprej sploh nisem maral, ker je neenakomeren, odkar sem se ga navadil, pa mi je ravno zaradi tega zelo všeč. Sicer ima Notranjska lepe ceste za kolesarjenje z izjemo glavne med Uncem in Bloško Polico – na

tisti je preveč motornega prometa in se ji najraje izognem, žal pa to ni vedno mogoče.

Si sicer zadovoljen z obravnavo kolesarjev kot udeležencev v prometu?

Včasih bolj včasih manj ... Zanimivo je, da opažam, da je najhujše ob polni luni – takrat so vozniki najbolj nestrpni, trobijo, nepremišljeno prehitvajo in podobno. Ustanovili smo društvo Kolesarim varno, s katerim želimo opozoriti udeležence v prometu, da obstajamo tudi kolesarji, da smo enakovredni motornim vozilom. Hkrati morda vplivati tudi na prometno infrastrukturo, naj bodo ceste širše z dodatnim pasom za kolesarje. Želimo si v svoje vrste privabiti čim več ljubiteljev kolesarjenja, saj bomo tako lažje vplivali na spremembe tako v obnašanju voznikov motornih vozil kot tudi na cestno infrastrukturo.

Že tretje leto pa si tudi organizator tekmovanja v ciklokrosu, ki poteka v Podskrajniku.

Ciklokros je zanimiva disciplina, pri kateri se na krožni poti kolesarjenje izmenjuje s premagovanjem ovir, tako da je tekma privlačna za gledalce. Kar se tiče tekme v Podskrajniku, gre zahvala cerknjiškim rekreativnim kolesarjem, ki so poprijeli za organizacijo in tekmovanje vsako leto izpeljejo izvrstno. Brez njih te tekme ne bi bilo. Veseli me, da se udeležba vsako leto povečuje, letos je v Podskrajniku prišel tudi **Andrej Hauptman**, prej odličen kolesar, zdaj selektor slovenske reprezentance. Na štartu se je letos zvrstilo preko sto tekmovalcev, dvakrat več kot prvo leto; tekma pa je štela za državno prvenstvo.

Urnik uporabe Športne dvorane Rakek

Objavljamo aktualen razpored uporabe Športne dvorane Rakek, veljaven od 3. decembra 2018 do 30. junija 2019.

ŠPORTNA DVORANA RAKEK						
Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota	Nedelja
					8.00–12.00	8.00–12.00
					Ples twirling MACE	Ples twirling MACE
16.00–17.30	16.00–17.30	16.00–17.15	16.00–17.30	16.00–17.30		
Košarka U13 F 1/3 KK Cerknica Nogomet mlajši 2/3 NK Rakek	Twirling MACE	Nogomet mlajši NK Rakek	Košarka U13 F KK Cerknica	Nogomet mlajši 2/3 NK Rakek Košarka U13 D 1/3 KK Cerknica		
17.30–19.00	17.30–19.00	17.15–19.30	17.30–19.00	17.30–19.00	15.00–20.00	
Košarka U15, U17 F KK Cerknica	Cici poskok 1/3 NK Rakek Ritmična gimnastika 1/3 TKD Sovica Nogomet U9 1/3 NK Cerknica	Nogomet U13, dečki, deklice NK Cerknica	Ritmična gimnastika 1/3 TKD Sovica Twirling 2/3 MACE	Košarka U15 deklice KK Cerknica	TRIM LIGA KOŠARKA (december 2018– april 2019) KK Cerknica	
19.00–20.30	19.00–20.30	19.30–21.00	19.00–20.30	19.00–20.30	PREDVIDENE PRIREDITVE:	
Rekreacija košarka KK Cerknica	Rekreacija nogomet NK Rakek	Rekreacija košarka KK Cerknica	Rekreacija nogomet NK Rakek	Rekreacija TD Dovce	Sobota, 26. januar, in nedelja, 27. januar Državno prvenstvo v twirlingu ☉ 8.00–22.00 ☪ Klub MACE	
20.30–22.00	20.30–22.00	21.00–22.00	20.30–22.00	20.30–22.00	Nedelja, 24. februar 3. odprti turnir Republike Slovenije (RS) za kadete in kadetinke ☉ 8.00–19.00 ☪ PPK Rakek	
Rekreacija odbojka, košarka 1/3 ŠRD Žogica	Rekreacija Klub Avtostil	Rekreacija Jamarsko društvo Rakek	Nogomet člani NK Cerknica	Rekreacija nogomet Rekreacijska skupina		

LEGENDA:

NK Nogometni klub, TKD Telesno kulturno društvo
 KK Košarkarski klub, MACE Mažoretini, twirling in plesni klub
 PPK Ping pong klub, ŠRD Športno rekreativno društvo

ŠPORTNI SEMAFOR

KOŠARKA

KK Cerknica, 4. slovenska košarkarska liga zahod
 8 tekem, 7 zmag, 1 poraz, 1. mesto
 23. 11. 2018 Cerknica : Lesdog Kočevje, 96 : 54
 8. 12. 2018 Stražišče Kranj : Cerknica, 48 : 90
 15. 12. 2018 Koš Primorska : Cerknica, 77 : 74

KEGLJANJE

KK Brest Cerknica, članice, 1. A-liga
 9 tekem, 6 zmag, 3 porazi, 2. mesto
 24. 11. 2018 Brest I : Calcit I (Kamnik), 5 : 3
 KK Brest Cerknica, člani, 1.B-liga
 9 tekem, 7 zmag, 2 poraza, 2. mesto
 24. 11. 2018 Brest : Bela krajina, 7 : 1
 KK Brest Cerknica, članice, 2. liga zahod
 5 tekem, 1 zmaga, 1 remi, 3 porazi, 5. mesto
 2. 11. 2018 Brest II : Kočevje, 4 : 4
 9. 11. 2018 Brest II : Vodnjak Dolenjski list, 1 : 7
 17. 11. 2018 Pivka : Brest II, 7 : 1

NAMIZNI TENIS

PPK Rakek, člani, 2. liga
 9 tekem, 4 zmage, 5 porazov, 6. mesto
 1. 12. 2018 PPK Rakek : NTK Logatec, 5 : 0

NAVIJAJMO ZA NAŠE!

KOŠARKA

Športna dvorana Cerknica
 19. januar
 ob 19.00 KK Cerknica : Žiri

KEGLJANJE

Kegljišče v Cerknici
 19. januar
 ob 14.00 Brest Cerknica I (ž) : Ljubelj
 ob 17.30 Brest Cerknica (m) : Kočevje
 25. januar
 ob 17.30 Brest Cerknica II (ž) : Calcit 2 (Kamnik)
 2. februar
 ob 14.00 Brest Cerknica I (ž) : Remoplast (Radlje)
 ob 17.30 Brest Cerknica (m) : Konstruktor 2 (Maribor)

Pohod z lučko in sejem voščilnic

V Vrvcu Martin Krpan Cerknica smo 10. decembra v čaroben december vstopili s pohodom z lučko za otroke in njihove družine. Pohod je bil kratek in kot tak primeren za vse starosti. Letos smo prvič spremenili traso poti, dogodek pa popestrili še s sejmom voščilnic na terasah igralnic vrtca. Voščilnice so ob pomoči strokovnih delavcev izdelovali vsi otroci. Z ustvarjanjem smo začeli že v mesecu novembru, tako da je bila izbira res velika. Udeležence je na cilju čakal tudi topel čaj. Vzdušje je bilo ob okrasitvi, lučkah in živahni glasbi zelo prijetno. Zbrane prostovoljne prispevke s sejma voščilnic bomo namenili plačilu obogatitvene dejavnosti za vse otroke. V vrtcu si v prihodnje želimo, da bi dogodek postal tradicionalen.

☞ Katja Purkart 📷 Urška Kraševc

Miklavžev pohod z božično-novoletnim bazarjem

Na podružnični šoli Maksim Gaspari v Begunjah pri Cerknici smo 3. decembra izvedli že tradicionalen Miklavžev pohod z božično-novoletnim bazarjem ter tako naredili uvod v praznično dogajanje na naši šoli. Dogodek smo popestrili s kratkim kulturnim programom, po pohodu pa smo obiskovalcem na stojnicah ponudili božično-novoletne izdelke, ki so jih skupaj z učiteljicami izdelali učenci naše šole. Prispevki, ki smo jih dobili v zameno za izdelke, bodo obogatili šolski sklad.

☞ 📷 Marjeta Turšič

Medeno dopoldne

V petek, 16. novembra, so po vseh slovenskih šolah in vrtcih obeležili Tradicionalni slovenski zajtrk. V našem vrtcu so se v tem tednu odvijale številne dejavnosti, vezane na dan slovenske hrane. Prek njih so se otroci seznanjali z lokalno pridelanimi živili in pomenom zdrave prehrane. V ta namen nas je obiskala čebelarka **Olga Braniselj**. Otrokom je na humoren in slikovit način približala življenje čebel, imeli pa so tudi možnost поблиže spoznati čebelarske izdelke in pripomočke – še posebej zanimivo jim je bilo pokrivalo, ki so si ga tudi naredili. Nad predstavitvijo smo bili navdušeni tudi strokovni delavci. Ne samo otroci, tudi mi smo se naučili kar precej novega. Zahvaljujemo se Olgi Braniselj ter Čebelarski zvezi Slovenije za prijetno sodelovanje.

☞ 📷 Nataša Petrič

Božično-novoletni bazar

V soboto, 1. decembra, so učenci Osnovne šole Jožeta Krajca Rakek in podružnične šole z Unca na matični šoli organizirali božično-novoletni bazar. Otroci so pripravili vrsto izdelkov, ki so jih ponudili staršem in krajanom v zameno za prostovoljni prispevek. Zbrani denar bodo namenili nakupu učnih in športnih pripomočkov, materiala za ustvarjanje, organizaciji valetov in zaključnemu izletu podaljšanega bivanja.

☞ cerknica.si

📷 Ljubo Vukelič

Prihod luči

☞ Urška Drobnič ☞ Tine Krpan

Na rakovski šoli so 13. decembra z glasbeno prireditvijo obeležili tradicijo njihove partnerske države. V soju pridušene svetlobe in sveč so dekleta v Lucijinem sprevidu prinesla luč na oder šole, ki je vključena v projekt mednarodnega sodelovanja s Švedsko. Mladinski in otroški pevski zbor sta odpela nekaj pesmi tudi v švedskem jeziku, kot solisti na inštrumentih pa so nastopili predvsem učenci osmega in devetega razreda, ki so se septembra udeležili mednarodne izmenjave na Švedskem. Z namenom širšega poznavanja kulturne dediščine partnerske države na rakovski šoli vsako leto decembra pripravijo koncert ob dnevu svete Lucije, kot ta dan tradicionalno praznujejo na Švedskem, kjer svetlobo zaradi dolgih zimskih noči in mračnih dni še posebno cenijo in se veselijo skorajšnjega zimskega sončevega obrata. Ob koncu prireditve je tudi tokrat zadišalo po značilnem švedskem pecivu, ki so ga na šoli pripravili skupaj z učenci, toplim zimskim čajem in dobro začinjenem brezalkoholnem »glogu«. ■

OŠ Notranjski odred Cerknica dobitnica nagrade

☞ Mojca Leskovec Meharich ☞ SODO, d. o. o.

V Stari mestni elektrarni v Ljubljani je v petek, 14. decembra, potekal zaključni dogodek natečaja Uresničujmo, z energijo varčujmo! Dogodek je vodila **Bernarda Žarn**, z drugačno pozitivno energijo pa je mlade ustvarjalce na zaključnem dogodku navdal raper **Challe Salle**. Učenci medijskega krožka s cerkniške osnovne šole so osvojili nagrado – namizni računalnik – za elektronsko preobrazbo na natečaju kratkih filmov. Dva meseca je pri medijskem krožku nastajal kratek filmček. Učenci so se z vso vnemo lotili dela, od ideje, snemanja in montaže. Natečaj je že peto leto zapored organiziral distribucijski operater električne energije SODO, d. o. o., z namenom osveščanja in spodbujanja mladih pri razmišljanju o varčevanju z energijo in o njeni učinkoviti porabi. Začetek projekta Uresničujmo, z energijo varčujmo! sega v leto 2012, ko je bila k sodelovanju povabljen ena izmed prvih ekošol v Sloveniji – Osnovna šola Notranjski odred Cerknica. Njihovi doseženi rezultati in odzivi so bili glavni razlog, da so projekt razširili tudi na druge šole po Sloveniji. ■

Škratovanje na Rakeku

☞ ☞ Mirjana Perko

Otroci so se 12. decembra zvečer v spremstvu svojih najbližjih zbrali pred vrtcem na Rakeku in nestrpnostno pričakovali začetek pohoda. Tuhtali so, čemu le jim bo cekin, ki so ga prejeli ob prihodu. Stare poti proti Cerknici tokrat niso osvetljevale zvezde na nebu, ampak soj steklenih lučk, ki so jih otroci držali v rokah. Skovikanje sove je naznanjalo, da se nekaj dogaja, in premikajoče lučke med drevesi so bile znamenje, da pohodniki vendarle niso sami v gozdu. Kmalu so prispeli do ognja, kjer so zapeli pesem o škrtu upajoč, da bi uzrli kakšnega skrivnostnega prebivalca gozda. Iskrice plamenov so švigale v nebo in kmalu je pred njimi stala radovedna škrtica Lučka. Bila je na poti na škrtatji sejem, vendar je že kar tam, pri ognju, sklenila kupčijo. S cekini, ki so jih otroci čuvali v svojih žepih, so si kupili piškote, ki jih je nameravala odnesti na stojnico. Verjamem, da se bodo otroci še dolgo spominjali tega večera, škrtica Lučka, ti pa le glej, da boš držala obljubo, da se še kdaj srečamo! ■

Avtorica: Štefka Šebalj Mikše

Čez Krušče do Gošiča

Samotna pot, ki se vije od vasice Krušče do nekdanjega zaselka Gošič ob cesti na Goro in Kranjče nam nudi ravno pravnji popoldanski sprehod med tišino zelenega gozda.

Na Kruščem pri zadnji hiši stopimo na kolovozno pot. Sredi no poti prekriva trava z dolgopecljati klaski na visokih kolenčastih steblih, levo in desno pa se bohotijo vitke smreke in bori. Na peščenih delih poti drobne vejice ustavljajo odpadle iglice in suho listje, ki jih ob deževju odnaša voda. Praznino med drevesi sem in tja prekriva praprot. Pri trohnečem panju, obdanem s številnimi glivami in mahom, moramo biti pozorni, da nadaljujemo naravnost, sicer se, če zavijemo levo, znajdemo na asfaltni cesti v dolini, s katere občasno slišimo prometni utrip. Stopamo dalje med zelenjem in koreninska tvorba ob mladi bukvi nam nehote

Štefka Šebalj Mikše

Ljubo Vukelič

pričara obliko medveda. Če sodimo po odtisih stopinj v osušenem blatu, se ta še medvedovih hrušk ni lotil, ko je šel tod mimo. Potočka izpod zaselka Gora odteka v dolino skozi Grdi graben in Bezlano dolino. Droben utor v skali je dovolj za odtekačo vodo, h kateri vodita še stezi gozdnih živali, ki jih med sprehodom ni bilo opaziti, le dve veliki lisici sta previdno stopicali že na obronku Kruščega. Ko že prečkamo omenjena potočka, se pot prične rahlo vzpenjati, med drevesi je moč opaziti več hrastov in celo beli gaber. O zaselku Gošič, kjer sta bili nekoč dve hiši, nam sedaj priča le prostrani travnik s starim sadnim drevjem in razpelom, ki ima v spodnjem delu zanimivo skrinjico za darove mimoidočih. V ozadju pogled na Slivnico, s srebrnim stolpom na vrhu; proti izhodišču se vrnemo po isti poti.

Iz Hrastovelj k Trem učkam

Cerkniški planinci smo se drugo decembrsko nedeljo podali na Kras, nad Smokavško in Movraško valo. Iz Hrastovelj smo šli čez polje v breg Lačne. Kamnita pot, ki nas je vodila semkaj, je bila del nekdanjega gradišča. Za razgled z vrha Lačne smo se povzpeli tudi na razgledni stolp. Pot smo nadaljevali po prostrani planoti; med suhozidi so se pasli konji in govedo. Ruj ob poti je še sem ter tja žarel v jesenski barvi. V daljavi se je lesketala voda, ki je po sobotnem deževju prekrivala Movraško valo. Prispeli smo h kraški jami Tri učke, ki se ji je na treh mestih udril strop. Pokukali smo v njeno notranjost, niti svetilk nismo potrebovali, saj je dovolj svetlobe prodiralo skozi tri »učke«.

Pohod smo nadaljevali proti Velemu Badinu. V dolini pod nami, na Movraški vali, je voda do tedaj že odtekla v podzemlje, njeno bučanje iz Jame pod Krogom smo poslušali skoraj do spodmolov pod Badinom. Tudi na spodmolih je

voda pronicala skozi kamnine, mi pa smo se pod naravnim mostom čez škraplje podali proti telekomunikacijskemu stolpu na Velem Badinu. Med potjo so nas razveselili še kakšna cvetlica, lep razgled na dolino Dolenjščine in v daljavi na mesto Buzet. Pred nami je že bila cerkva sv. Kvirika, nato pa le kratek spust do Sočerge, kjer nas je že čakal avtobus. Na poti domov so nas prevzemali občutki zadovoljstva, da smo sončno nedeljo izkoristili za raziskovanje tega koščka Slovenije. ■

Štefka Šebalj Mikše

Stran ureja: **Notranjski regijski park**

Spletno glasovanje za naj ustvarjalno delo

V okviru ustvarjalnega natečaja »Skrivnostni svet ptic«, ki se je zaključil v začetku lanskega decembra, poteka na spletni strani LIFE STRŽEN (<http://life.notranjski-park.si/sl/natecaj>) spletno glasovanje za najboljša ustvarjalna dela.

Tema natečaja so bili ptice vseh vrst in njihov življenjski prostor, namenili pa smo ga predšolskim in šolskim otrokom ter dijakom. Različne starostne skupine smo pozvali k sodelovanju z različnimi načini umetniškega izražanja. Najmlajši so lahko sodelovali v likovnem natečaju, otroke od 3. do 6. razreda smo prosili, naj svoja doživetja skrivnostnega sveta ptic opišejo v literarnih izdelkih, za tiste v višjih razredih in srednješolce pa smo razpisali fotografski natečaj.

Odziv na natečaj je bil velik – prejeli smo več kot 230 del, najaktivnejši pa so bili naši najmlajši. Presenetili so nas z različnimi likovnimi tehnikami, od akvarelov, voščenk, flomastrov do kolažev in risanja z ogljem, predvsem pa z bujno domišljijo in neomejeno svobodo, s katero so svoje podobe ptičjega sveta prelili na papir.

© arhiv NRP

Glasovanje bo potekalo do nedelje, 10. februarja, vsak dan pa lahko glasujete za tri vam najljubše izdelke v vsaki kategoriji. Glasujete tako, da kliknete na zeleni gumb »Glasuj« pod ustvarjalnim delom.

Zmagovalna dela bodo nagrajena. Prva mesta v vsaki kategoriji bomo nagradili s tabličnim računalnikom, druga in tretja pa z vstopnicami za pustolovski park v Postojni oziroma lutkovnim abonmajem. Seznam nagrajencev bo v četrtek, 14. februarja, objavljen na spletni strani projekta LIFE Stržen in na Facebook profilu Notranjski park, izbrani najboljši izdelki pa bodo razstavljeni tudi na prireditvi Dnevi Notranjskega parka, ki že tradicionalno poteka konec meseca maja.

© arhiv NRP

Dvoživke pozimi

Zima za nas pomeni toplejša oblačila, zimske radosti in preživljanje časa ob domači peči, za nekatere živali pa zimsko spanje. Skupina živali, ki je pozimi ne bomo našli na prostem, so dvoživke. Njihova temperatura je enaka temperaturi okolja, zato si morajo v zimskem času najti globoka prezimovališča, da ne bi zmrznile. To so lahko luknje v tleh, jame, dna vodnih teles ipd. Presnova dvoživk se v zimskem času upočasni, dihajo s kožo in ne s pljuči kot običajno. V takšnem stanju počakajo spomladansko sonce, ki jih zopet privabi na plano. Na območju Notranjskega regijskega parka najdemo četrtno vseh evropskih vrst dvoživk, med njimi sta tudi hribski urh in veliki pupek, največji evropski pupek. Tega najdemo le še na Balkanskem in Apeninskem polotoku, medtem ko je hribskega urha (za zdaj) še mogoče najti tudi drugod po Evropi. Prisotnost obeh vrst pomeni, da je naravno okolje še posebej dobro ohranjeno. Njuni življenjski prostori po svetu žal izginjajo. Da se to ne bo zgodilo tudi pri nas, si prizadeva projekt KRAS.RE.VITA, v okviru katerega obnavljamo in vzpostavljamo nove življenjske prostore dvoživk. ■

© Marta Jakopič

Obveščanje uporabnikov o pitni vodi

Uporabnike pitne vode, skladno s Pravilnikom o pitni vodi ter Priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), obveščamo o načinih obveščanja.

Javne objekte (šole, vrtci, domovi za ostarele, gostinski objekti ...) o omejitvi ali prepovedi uporabe pitne vode ter o moteni oskrbi s pitno vodo obveščamo osebno prek telefona ali elektronske pošte, ki so jo javili na sedež podjetja.

ČLEN PRAVILNIKA	VZROK ZA OBVEŠČANJE	ČAS OBVEŠČANJA	NAČIN OBVEŠČANJA
9.	Vzrok neskladnosti pitne vode hišno vodovodno omrežje ali njegovo vzdrževanje	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najpozneje v sedmih dneh	<ol style="list-style-type: none"> Osebno (kratek dopis, ki se izroči uporabniku hkrati s položnico ali neposredno v nabiralnik; pri enostanovanjskih objektih zadostuje samo osebni način obveščanja), obvestilo na oglasni deski uporabnika/-ov hišnega vodovodnega omrežja, telefonsko.
21.	Obveščanje ob omejitvi ali prepovedi uporabe pitne vode	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najpozneje v dveh urah (obvešča se vsak dan do preklica).	<ol style="list-style-type: none"> Radio 94 (prvih 14 dni po ena objava na dan, nato ena objava na teden), www.komunala-cerknica.si; www.cerknica.si ali www.loskadolina.si, Regijski center za obveščanje (ReCO), e-pošta prijavljenim na obvestila Javnega podjetja Komunala Cerknica,
		Na začetku in ob preklicu veljavnosti ukrepa, a najpozneje v dveh urah od začetka oz. preklica ukrepa	<ol style="list-style-type: none"> Aplikacija http://www.npv.si/; obveščanje NIJZ, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (ZIRS), Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH)
22.	Obveščanje, kadar se izvajajo ukrepi za odpravo vzrokov neskladnosti.	Od začetka veljavnosti ukrepa, a najpozneje v enem dnevu	<ol style="list-style-type: none"> Radio 94 (prvih 14 dni po ena objava na dan, nato ena objava na teden), www.komunala-cerknica.si; www.cerknica.si ali www.loskadolina.si, Regijski center za obveščanje (ReCO), e-pošta prijavljenim na obvestila JPKC, mobilna aplikacija Občine Cerknica.
31.	Obveščanje ob odstopanju	Na dan pridobitve dovoljenja, a najpozneje v sedmih dneh	<ol style="list-style-type: none"> Slivniški pogledi ali Obrh, www.komunala-cerknica.si, aplikacija http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH).
34.	Letno poročilo o skladnosti pitne vode	Najmanj enkrat letno (najpozneje do 31. marca)	<ol style="list-style-type: none"> Slivniški pogledi ali Obrh, www.komunala-cerknica.si, aplikacija http://www.npv.si/ (obveščanje NIJZ, ZIRS, NLZOH).

Avtor: **Lucijan Batista** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Samooskrba z električno energijo

Januarja leta 2016 je slovenska vlada po zgledu drugih evropskih držav sprejela uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije. To je poslovni model oziroma mehanizem, ki opredeljuje možnost postavitve sončne elektrarne (SE) na osnovi kompenzacije proizvedene energije s porabljeno, ki temelji na neto meritvah (v vsakdanjem žargonu net metering).

Poenostavljeni postopki

Ta uredba nam dovoljuje priklop naprave za samooskrbo z električno energijo, ki ima nazivno električno moč največ enajst kVA. Uredba, sprejeta maja 2018, sicer dovoljuje gradnjo sončnih elektrarn večjih moči, vendar je moč, ki je lahko oddana v omrežje, ostala enaka. Proizvajalec električne energije uporablja omrežje kot »hranilnik energije«. Ta izraz se sicer pogosto uporablja, ni pa najbolj posrečen. Pomeni, da v času, ko proizvodnja presega porabo, viške oddaja v omrežje, te viške pa jemlje iz omrežja v času, ko jih rabi za svoje potrebe. Poračun energije se izvede na letnem nivoju. Presežki energije na letnem nivoju ostanejo v omrežju, večjo porabo energije od proizvedene pa doplačamo po običajni ceni. Sistem je primeren za vse vrste obnovljivih virov energije, se pa najhitreje uveljavlja pri sončnih elektrarnah. Posameznik na streho svoje hiše lahko vgradi SE ali drugo napravo na obnovljive vire energije (OVE), ki ne presega moči obstoječega električnega priključka. Za take naprave oziroma njihovo vključitev v omrežje so pripravljene poenostavljeni administrativni postopki.

Elektrarna naj bi predstavljala samooskrbni model – če je letna proizvodnja enaka letni porabi, potem naj lastnik ne bi imel nobenega stroška za električno energijo razen mesečnega stroška za priključno moč, dela omrežnine in prispevkov za OVE in soproizvodnjo toplote in električne energije z visokim izkoristkom (SPTE).

Poleg tega je zelo pomembno, da je, če gre za »net metering«, lastnik lahko fizična oseba, ki za to ne potrebuje registrirane poslovne dejavnosti, ker energije ne prodaja, ampak jo zagotavlja le za svojo stavbo, morebitne viške na letnem nivoju pa v omrežje podari.

Finančne spodbude

Eko sklad nam z ugodnimi krediti in nepovratnimi sredstvi lahko olajša odločitev za investicijo. Višina nepovratne finančne spodbude znaša do 20 odstotkov priznanih stroškov naložbe, vendar ne več kot 180 evrov za en kVA inštalirane nazivne električne moči naprave za samooskrbo z električno energijo, in sicer za največ enajst kVA nazivne električne moči naprave. Seveda imajo občani poleg finančne spodbude možnost pridobiti tudi ugoden kredit za naložbo. Naprava za samooskrbo z električno energijo mora biti nameščena na stavbi, ki je zgrajena na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja oziroma ima uporabno dovoljenje, lahko pa je nameščena tudi na pomožnem, enostavnem ali nezahtevnem objektu, ki se nahaja ob stavbi in je zgrajen v skladu z veljavnimi predpisi s področja graditve objektov. Naložba, za katero bo dodeljena nepovratna finančna spodbuda, mora biti izvedena skladno z Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije in pravilnikom ter vsemi drugimi veljavnimi predpisi, ki urejajo to področje.

Pomembni poudarki

1. Razmislimo, kakšni sta naši sedanja in predvidena poraba električne energije (vgradnja toplotne črpalke, nakup električnega avtomobila). Na osnovi teh podatkov in letnega sončnega obsevanja za našo stavbo določimo potrebno moč elektrarne.
2. Za vsak kW moči je potrebnih približno 7–10 m² panelov. Smiselno je investirati v sončno elektrarno, ki v celotnem letu proizvede enako količino električne energije, kot jo sami porabimo.
3. Povprečna letna energija sončnega obsevanja na kvadratni meter vodoravne površine znaša v Sloveniji med 1053 in 1389 kWh/m²/leto. Na Geodetski upravi RS za lokacijo dobimo točne podatke.
4. Pred priključitvijo naprave za samooskrbo je treba pri distributerju pridobiti soglasje oz. spremembo soglasja za priključitev.
5. Montaža elektrarne je smiselna v izvedbi na ključ, z jamstvom, da gradbena dela ne vplivajo niti na obstoječi objekt niti na okolico. Priporočam izbor kakovostnih izvajalcev z dobrimi referencami, predvsem pa je treba biti pozoren na cenovno zelo ugodne panele, razsmernike in komunikatorje nepreverjenega porekla.

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović**, Najeto pero

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov: Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na elektronski naslov urednistvo@slivniskipogledi.si; ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **20. januarja**.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih pripeva pokrovitelj tokratne križanke **AndiFit Svarog**; **savne in kozmetične storitve**.

- 1. nagrada:** terapevtska masaža na stolu (30 minut),
- 2. nagrada:** manikura z lakiranjem,
- 3. nagrada:** savna za eno osebo (dve uri).

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku februarja.

Nagrajenci in nagrajenke decembrske številke so:

- 1. nagrada:** vrednostni bon v višini 30 evrov – **Silvo Ferjančič**, Dovce 31 a, 1381 Rakek;
  - 2. nagrada:** vrednostni bon v višini 20 evrov – **Tatjana Rován**, Petrovčičeva 12, 1380 Cerknica;
  - 3. nagrada:** vrednostni bon v višini 10 evrov – **Mateja Hiti**, Begunje pri Cerknici 123, 1382 Begunje pri Cerknici.
- Nagrajenci lahko nagrade prevzamejo v **Vrtnariji Najdi** v Podskrajniku.

				Glasilo Občine Cerknica	ORTODOKSNI MUSLIMANI VARABIJI	SINOVA ŽENA	SMUKEC, LOJEVEC	OROLOV MLADIČ	PAULA HAWKINS	ODTENEK, RAZLIČICA	PRISILNA ODSTRANITEVIZ DRŽAVE	NERGAVA ŽENSKA	JAP. NABIRALKA BISEROV			
				PRISTOJBI-NA ZA VSTOP												
				BREZ-VLADJE												
				AM. MODEL (JERRY)					MESTO V INDIJI							
				IZRASTEK NA GLAVI					ZEVSOVA ŽENA							
													PRIPADNIK DRUŠTVA			
	LEPLJIVA BELJAKOVINA V ŽITNEM ZRNU	POSADKA, MOŠTVO	TELESNI OKRASKI	ARGON	ORIENTAL. SUKNO		BAHAČ (SLABŠAL.)									
					FR. PISAT. (GERMAINE)		ZABAVLJICA, SMEŠNICA									
SLOVENSKI KIPAR (JANEZ)						SITEN ČLOVEK						VLADIMIR LAMUT				
						SL. OBLIK. (JANJA)						REKA V S. ANGLIJI				
SLOVENSKI IGRALEČ (PRIMOŽ)						PODLOŽNIŠKO DELO					PRISTAN V IZRAELU					
						ZLITJE					HLAČEVINA					
BARVA KART					AZIJEC (ZANIČLJ.)			SARKASTIČEN ČLOVEK	STRUPEN PLIN							
					TINE OREL				OBLIKA KISIKA							
VRHNJA PLAST KOŽE POVRH-NJICA						STRANIŠČE ZA MOSKE						GRŠKE DREVESNE NIMFE	NEPREMO-ČLJIVA VETROVKA			
						ŽLAHTEN PLIN (Xe)										
KATOLIČAN						RANA NA SLUZNICI										
						IZVRŠITELJ OBLASTI										
												RADON				
														AKVARELU PODOBNA TEHNIKA		
				EVA LONGORIA					KAREL NATEK				IT. ARHITEKT PONTI			
									OTOK V DALMACIJI				VPREŽNI DROG			
				JEZERO NA SEVERU ŠPANIJE								MESTO NA S. PORTUGALSKE				
									ERBIJ							
DOLGO PUSTO-LOVSKO POTOVANJE																
DEL STREHE, NAPUŠČ																

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): PODPLATAR, EBENOVINA, ROŽ, VRATA, POLEPŠAMO, VIC, LAE, INN, DERMATITIS, ANNE, INTIMA, ACTON, AB, ELAN, MOA, LEONE, TINKARA, CITRUS, ALJANA, PLAV, TA, PRAZNIKE, EP, KARNAK, VITO, OTRE, SLOVENIKA, KATAMARAN. Težje besede: AIRE, KSENON, LENASSI, VAHABITI.

SMG

Gradimo s srcem.

PRODAJNI SALON SMG

Cesta 4. maja 50a
1380 Cerknica

DELOVNI ČAS

pon., sre., pet.	8:00 - 12:00 12:30 - 16:00
tor., čet.	8:00 - 12:00 12:30 - 18:00
sob.	po dogovoru
ned. in prazniki	zaprto

KONTAKT

info@smg.si

www.smg.si

direktor: 040 899 728

svetovalec: 051 660 083

Z NAMI DO CELOVITE PRENOVE VAŠEGA DOMA

Na enem mestu lahko med seboj primerjate produkte različnih priznanih proizvajalcev ter vidite in preizkusite vhodna vrata, notranja vrata, PVC in lesena okna, vse vrste roletnih sistemov in strešna okna, vgrajena v mansardni prostor. Tako boste na podlagi **lastne izkušnje z izdelkom** in s pomočjo nasvetov našega strokovnega svetovalca našli najboljšo rešitev za vaš dom.

mansarda (20 cm izolacije) že od 28 €/m² + DDV

okna PVC Nagode

strešna okna VELUX

Do 15 % popusta na določeno stavbno pohištvo

V JANUARJU ...

Do 16. januarja

Danica Zrim – razstava unikatnih modnih dodatkov

⌚ V času urnika knjižnice
 ✎ V razstavnih vitrini cerkniške knjižnice
 ⬆ KJUC

Do 17. januarja

Martina Rajtar – razstava unikatnih dekorativnih izdelkov iz lesa

⌚ V času urnika knjižnice
 ✎ V razstavnih vitrini otroškega oddelka cerkniške knjižnice
 ⬆ KJUC

Do 18. januarja

Mati in hči: Karmen Subotič Dobrin in Ines Subotič Jakopanec

Likovna razstava
 ⌚ V času urnika knjižnice
 ✎ Knjižnica Rakek
 ⬆ KJUC

Do 19. januarja

Iz arhiva župnije Cerknica

Razstava
 ⌚ V času urnika knjižnice
 ✎ V prireditvenem prostoru cerkniške knjižnice
 ⬆ KJUC in Župnija Cerknica

17. januar do 16. februar

Eva Ule – ARTEVá

Razstava unikatnih mozaičnih miniatur
 ⌚ V času urnika knjižnice
 ✎ V razstavnih vitrini cerkniške knjižnice
 ⬆ KJUC

22. januar do 2. marec

Erika Felicijan – Patsy.si

Razstava fotografij in unikatnih izdelkov
 ⌚ V času urnika knjižnice
 ✎ V razstavnih vitrini cerkniške knjižnice
 ⬆ KJUC

Sreda, 9. januar

Začetni tečaj francoskega jezika

⌚ Obvezne prijave na družinski.center.cerknica@gmail.com
 ⌚ 16.30
 ✎ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica
 ⬆ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Razvoj zavesti pri človeku skozi tisočletja

Predavanje Darje Ratoša
 ⌚ 18.00
 ✎ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica
 ⬆ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Četrtek, 10. januar

Bralna skupina Knjiga ne grize

Beremo: Bog pomaga otroku (Morrison)
 ⌚ 19.00
 ✎ KJUC
 ⬆ KJUC

Sobota, 12. januar

Neverjetna zgodba o velikanski hruški

Filmarija
 ⌚ Vstopnina: 3 €
 ⌚ 17.00
 ✎ KD Cerknica
 ⬆ KD Cerknica

Igram, sem

Projekcija filma
 ⌚ Vstopnina: 4 €
 ⌚ 20.00
 ✎ KD Cerknica
 ⬆ KD Cerknica

Sreda, 16. januar

Prihajanje psa na klic

Predavanje Branke Hobič
 ⌚ 18.00
 ✎ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica
 ⬆ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Četrtek, 17. januar

Predstavitve Gokhale metode proti bolečinam v hrbtu

Delavnica Sabine Blumauer
 ⌚ 18.00
 ✎ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica
 ⬆ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Sobota, 19. januar

18. Gasparijev nočni pohod ob polni luni na Špičasto Stražišče

⌚ 19.00
 ✎ Zbirno mesto bo v vasi Selšček pri spomeniku Maksima Gasparija.
 ⬆ Turistično društvo Menišija

Striptiz

Komedija
 ⌚ Vstopnina: 12 €
 ⌚ 20.00
 ✎ KD Cerknica
 ⬆ KD Cerknica

Nedelja, 20. januar

A je to?

Projekcija animiranega filma
 ⌚ Vstopnina: 4 €
 ⌚ 17.00
 ✎ KD Cerknica
 ⬆ KD Cerknica

Tatiči

Projekcija filma
 ⌚ Vstopnina: 4 €
 ⌚ 20.00
 ✎ KD Cerknica
 ⬆ KD Cerknica

Ponedeljek, 21. januar

Pravljčna urica z ustvarjalno delavnico

⌚ Za otroke od 4. leta dalje
 ⌚ 17.00
 ✎ Knjižnica Rakek
 ⬆ KJUC

Torek, 22. januar

Pravljčna urica z ustvarjalno delavnico

⌚ Za otroke od 4. leta dalje
 ⌚ 17.00
 ✎ Knjižnica Rakek
 ⬆ KJUC

Sreda, 23. januar

Igre in vaje za ohranjanje kognitivnih sposobnosti

⌚ 15.00
 ✎ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica
 ⬆ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Rojstvo novih domov

Razstava
 ⌚ 18.00
 ✎ KJUC
 ⬆ KJUC in Narodna in univerzitetna knjižnica

Petek, 25. januar

Rožnate urice

Druženje bolnikov z izkušnjo raka
 ⌚ 18.30
 ✎ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica
 ⬆ Točka moči, Čabranska 9, Cerknica

Sobota, 26. januar

Delavnica pripovedovanja pravljic – tudi za stare starše

⌚ Prijave na info@hisaizrocila.si
 ⌚ 10.00–17.00
 ✎ Hiša izročila, Dolenja vas 70 c, Cerknica
 ⬆ Hiša izročila, Dolenja vas 70 c, Cerknica

Torek, 29. januar

Kamišibaj gledališče

Predstava za otroke in odrasle
 ⌚ 17.00
 ✎ Knjižnica Rakek
 ⬆ KJUC

Četrtek, 31. januar

Priznam

Komedija
 ⌚ Vstopnina: 18 €
 ⌚ 20.00
 ✎ KD Cerknica
 ⬆ KD Cerknica

JANUAR 2019

31.1. PRIZNAM

20.00
 komedija
 Vstopnina: 18 €

kulturni
 DOM
 CERKNICA

www.kd-cerknica.si

Naloži brezplačno aplikacijo
 Občina Cerknica in bodi
 obveščen o dogajanju!

